

חלק חמישי

נספחים

- נספח א': הערות שוליים לכללי האתיקה לחברי הכנסת.....247
- נספח ב': כללי אתיקה לחברי הכנסת - הדין הקיים.....257
- נספח ג': התיקונים הנדרשים בחקיקה.....323

נספח א'

הערות שוליים לכללי האתיקה לחברי הכנסת

נספח א'

ⁱ סעיף זה (בשינויים קלים) נתקבל על ידי ועדת הכנסת, ופורסם בילקוט הפרסומים ביום ג' באדר התשס"ד - 25 בפברואר 2004 (י"פ התשס"ד, עמ' 2000), על פי המלצת הוועדה להכנת כללי אתיקה לחברי הכנסת, והוא מהווה חלק מכללי האתיקה של חברי הכנסת, הקיימים כיום מכוח סעיף 13 לחוק החסינות (להלן - כללי האתיקה הקיימים).

ⁱⁱ סעיף 7(א)(2) לחוק הכנסת מגדיר הליכים פליליים כך: "החל בהגשת כתב אישום, למעט בעבירות האלה:

(א) עבירת תעבורה כהגדרתה בסעיף 1 לפקודת התעבורה, למעט עבירה לפי סעיף 64א לפקודה;

(ב) עבירה שנקבעה כעבירת קנס לפי כל חיקוק, שתובע לא הגיש בשלה כתב אישום;

(ג) עבירה שנקבעה כעבירה מנהלית לפי כל חיקוק, שתובע לא הגיש בשלה כתב אישום."

ⁱⁱⁱ לסעיף קטן (ג) - כללי האתיקה הקיימים קובעים בסעיף 25: "הסמכות לפרש את כללי האתיקה נתונה בלעדית בידי ועדת האתיקה."

^{iv} לסעיף קטן (א) - תחולת הכללים על שרים שאינם חברי הכנסת נובעת מסעיף 23 לחוק-יסוד: הכנסת וסעיף 15 לחוק החסינות. לסעיף קטן (ב) - בהקשר זה ראוי לציין במיוחד את הכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים (כללי "ועדת אשר"), פורסמו ב-י"פ התשס"ג, עמ' 1136.

^v סעיף 3 לכללי האתיקה הקיימים קובע כך: "חבר הכנסת יקדיש למילוי תפקידו כחבר הכנסת את כל הזמן הדרוש לכך, ויבכר בזמן הזה את מילוי תפקידו על פני כל עיסוק אחר." סעיפים 13(א)(2) ו-13(ד)(5) לחוק החסינות קובעים איסור על היעדרות חברי הכנסת משיבות הכנסת מעבר לתקופה מסוימת, ומסמיכים את ועדת האתיקה לשלול מחבר הכנסת שכר בגין ימי ההיעדרות ללא הצדק סביר. הכלל המוצע מאמץ הוראה זאת, ומחיל אותה גם על ישיבות של ועדות הכנסת, אך מקצר במחצית את תקופת ההיעדרות המותרת (לבד מן החריג המתייחס לסגן שר או שר).

^{vi} סעיף 2 לחוק משכן הכנסת, רחבתו ומשמר הכנסת, התשכ"ח-1968, וסעיף 5 לתקנון הכנסת עוסקים בסמכויות יושב ראש הכנסת.

vii העסקת עוזרים פרלמנטריים לחברי הכנסת מוסדרת בפרק ה-1 להחלטת שכר חברי הכנסת (הענקות ותשלומים), התשס"א-2001 (בכללים אלה - החלטת שכר חברי הכנסת (הענקות ותשלומים)), שהתקבל על ידי ועדת הכנסת ופורסם ביום י"ד באדר א' התשס"ה - 23 בפברואר 2005. לפי החלטה זאת, כל חבר הכנסת רשאי להעסיק, במימון הכנסת, שני עוזרים פרלמנטריים במשרה מלאה: האחד - עוזר מנהלי; השני - עוזר מקצועי שממנו נדרשת, על פי ההחלטה, כשירות מיוחדת.

לסעיף קטן (א) - סעיף 140 להחלטה האמורה אוסר על העסקת עוזר פרלמנטרי שהוא קרוב משפחה.

לסעיף קטן (ג) - סעיף 40ב להחלטה האמורה קובע כך: "העוזר הפרלמנטרי הוא עובדו של חבר הכנסת ולא של הכנסת, והוא חב לחבר הכנסת ולו בלבד חובת נאמנות כעובד למעבידו, על כל הנגזר מחובת נאמנות זו."

viii סעיף 2 לכללי האתיקה הקיימים קובע כי על חבר הכנסת להימנע משימוש בלתי ראוי בחסינויותיו ובזכויותיו כחבר הכנסת.

ix אפשרות נחקר להימנע ממתן תשובה בחקירה כדי שלא להפליל את עצמו קבועה בסעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות).

x החוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958, קובע בסעיף 2 שאם נתבקש עובד הציבור בכתב להשתמש בסמכות שניתנה לו על פי דין, עליו להשיב למבקש בכתב בהקדם ולא יאוחר מארבעים וחמישה ימים מיום קבלת הבקשה, כפוף לחריגים מסוימים שנקבעו בחוק.

xi החלטת ועדת הכנסת מיום ט"ז באדר א' התש"ס - 22 בפברואר 2000 קובעת כך: "חבר הכנסת לא יעשה שימוש בסמל המדינה או בסמל הכנסת למטרות שאינן קשורות למילוי תפקידו כחבר הכנסת."

xii סעיף 14(א) לחוק החסינות קובע כך: "חבר הכנסת, שר וסגן שר, אסור לו להשתמש בתואר תפקידו בכל פעולה הכרוכה בעסקו או במקצועו."

xiii לסעיף קטן (א) - זכותו של חבר הכנסת לשלוח דואר פטור מתשלום קבועה בסעיף 11 (ד) לחוק החסינות.

לסעיף קטן (ב) - האיסור בדבר הכללת פרסומת בעלת אופי מסחרי באגרת לבוחר נקבע בהחלטת ועדת האתיקה מיום כ"ה בתשרי התשס"ד - 21 באוקטובר 2003.

xiv סעיף 26 להחלטת שכר חברי הכנסת (הענקות ותשלומים) קובע כי התקציב השנתי הנקבע בהחלטה ניתן לחבר הכנסת לשם מילוי תפקידו כנבחר ציבור, וכי עליו להשתמש בו בזהירות הראויה ובהתאם לכללים ואמות המידה שנקבעו בהחלטה.

xv לסעיף קטן (א) - היועץ המשפטי לממשלה הוציא הנחיה לעובדי המדינה, לרבות שרים, המטילה סייגים על מתן חסות או השתתפות בדרך אחרת בפעילויות של גופים עסקיים או ציבוריים. בין היתר ההנחיה שוללת מתן חסות או השתתפות בארועים למטרה עסקית או לצורך פרסומת מסחרית. ראו הנחיה מס' 1.1700 מיום כ"ג באייר התש"ס - 28 במאי 2000, בעניין "מתן חסויות וגיוס תרומות בידי עובדי ציבור".

xvi סעיף 13א(א) לחוק החסינות כולל הגדרה של "עיסוק נוסף".

xvii סעיף 13א(א) לחוק החסינות אוסר עיסוק "בכל עסק או בכל עיסוק נוסף".

xviii סעיף 13א(ג) לחוק החסינות קובע סייגים לאיסור בדבר עיסוק נוסף.

לפסקה (1) - סעיף 13א(ד) לחוק החסינות קובע כי לא יראו כעיסוק נוסף פעילות במסגרת הסיעה או המפלגה. סעיף זה מתנה את הפעילות המפלגתית בכך שחבר הכנסת אינו מקבל שכר עבור פעילות זו, אך מוסיף שחבר הכנסת רשאי לקבל מן המפלגה או הסיעה, לצורך פעילות זאת, משרד, שירותי משרד, רכב ונהג.

xix סעיף 13א(ב) לחוק החסינות קובע סייגים לעיסוקים מותרים.

לפסקה (4) - סעיף 13א(ב)(4) לחוק החסינות אוסר "ייצוג משפטי של בעל דין בהליך משפטי שבו אחד מבעלי הדין הוא המדינה." ועדת האתיקה, בהחלטה מיום כ"ט בכסלו התשנ"ז - 10 בדצמבר 1996, אסרה על חבר הכנסת, הפעיל בגוף מסוים, במסגרת עיסוק מותר, ייצוג או ניהול משא ומתן מטעם אותו גוף בפני רשות ממשל.

xx כיום קיימות הוראות אחדות האוסרות על חבר הכנסת לכהן בתפקיד נבחר או בתפקיד ניהולי בגופים שונים. סעיף 13א(1) לחוק החסינות אוסר על חבר הכנסת לכהן כנבחר ציבור בגוף ציבורי, שלפי ההגדרה בסעיף זה הוא אחד מהגופים המנויים בתוספת לחוק, והם: רשות מקומית, מועצה דתית, ההסתדרות הכללית החדשה, הסתדרות העובדים הלאומית וההסתדרות הציונית העולמית; סעיף 14א(א) לחוק החסינות אוסר על חבר הכנסת לשמש בתפקיד ניהולי, אף שלא בתמורה, בכל גוף המקבל הקצבה ייחודית מאוצר המדינה; וסעיף 13 לכללי האתיקה הקיימים קובע כי "חבר הכנסת לא יהיה חבר במועצת המנהלים של תאגיד שהוקם על פי דין או של גוף ממשלתי".

xxi סעיף 13א לחוק החסינות קובע לגבי חבר הכנסת המכהן כנבחר בגוף ציבורי, המנוי בתוספת לחוק, כי חברותו באותו גוף תפקע ביום היותו לחבר הכנסת.

xxii סעיף 13א לחוק החסינות, הקובע את האיסור על עיסוק נוסף, כולל בסעיף קטן (ה) הוראה לעניין תקופת המעבר, כדלקמן: "סעיף זה לא יחול בתקופה של ששת החודשים הראשונים לכהונתו של חבר הכנסת, ובלבד שערב אותה תקופה לא כיהן כחבר הכנסת."

xxiii סעיף 1 לכללי האתיקה הקיימים כולל הגדרה של "עניין אישי".

xxiv סעיף 5(ב) לכללי האתיקה הקיימים אוסר על חבר הכנסת ליזום דבר שיש לו בו עניין אישי או להיות שותף ליוזמה כזאת.

xxv סעיף 6 לכללי האתיקה הקיימים אוסר על חבר הכנסת להשתתף בהצבעה בוועדה בנושא שיש לו בו עניין אישי.

xxvi סעיף 6 לכללי האתיקה הקיימים עוסק בחובת גילוי בדבר עניין אישי בדיון או בהצבעה.

xxvii סעיף 7 לכללי האתיקה הקיימים אוסר על ניצול ידיעות למען עניינו האישי של חבר הכנסת או למען עניין חומרי של אדם אחר.

xxviii סעיף 8 לכללי האתיקה הקיימים אוסר על רכישת נכסי המדינה אלא אם כן לציבור אפשרות שווה לרכשם. הוראה מקבילה נמצאת בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה - הנחיה מס' 2.1101 מיום כ"ט בניסן התשמ"ד - 1 במאי 1984 בנושא "רכישת נכסי המדינה על ידי חברי הכנסת".

xxix חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979 (להלן - חוק המתנות), מטיל איסור כללי על עובד הציבור לקבל מתנה שניתנה לו באשר הוא עובד הציבור. השאלה האם חוק זה חל גם על חברי הכנסת טרם הוכרעה. אולם החוק מגדיר את עובד הציבור, שעליו חל החוק, באופן רחב.

ועדת האתיקה קיבלה ביום ל' בשבט התשס"ב - 12 בפברואר 2002 החלטה בעניין קבלת מתנות וטובות הנאה, המאמצת בעיקרה הוראות של חוק המתנות (להלן - החלטת ועדת האתיקה בעניין מתנות).

xxx (א) תמורה סמלית או תמורה מזערית, או תמורה שהיא בלתי סבירה בנסיבות המקרה, אינה בגדר תמורה.

(ב) טובת הנאה כוללת, בין היתר, את אלה:

- 1) תלושי קניה ומתנות לחגים או לציון אירועים מיוחדים;
(
- 2) כרטיסים או הזמנות לאירועים או למתקנים שהציבור נכנס אליהם בתשלום, כגון
(מתקני ספורט ובילוי, חדרי כושר, בתי מלון, מסעדות, מוזיאונים, הצגות, קונצרטים וכיוצא באלה;
- 3) הנחות בקשר לרכישת מצרך או קבלת שירות מעבר להנחה המקובלת לגבי כלל
(הציבור, או שדרוג מצרך או שירות מעבר למקובל לגבי כלל הציבור, כגון החלפת מכשיר טלפון נייד מעבר למוצע לכלל הציבור;
- 4) השתלמות על חשבון גופים עסקיים;
(
- 5) אפשרות של שימוש במשרד או קבלת שירותי משרד על חשבון גופים חיצוניים
(לכנסת.
- הגדרה זאת נקבעה בהחלטת ועדת האתיקה בעניין מתנות. אותה החלטה כוללת גם (בשינויי נוסח קלים) את פסקאות (1) עד (4) בהערת השוליים. פסקה (5) הוספה על ידי הוועדה.
- ^{xxx} עוזרו הפרלמנטרי של חבר הכנסת נחשב אדם המקורב אל חבר הכנסת.
- ^{xxxii} החלטת ועדת האתיקה בעניין מתנות אוסרת על חבר הכנסת לקבל טובת הנאה בקשר למילוי תפקידו או בשל היותו חבר הכנסת.
- ^{xxxiii} החלטת ועדת האתיקה בעניין מתנות קובעת בסעיף ג' סייגים לאיסור קבלת טובת הנאה.
- ^{xxxiv} סעיף 10א לחוק החסינות קובע הוראות בדבר השתתפות בהוצאות משפטיות של חבר הכנסת, ומכוחו הותקנו כללי חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (השתתפות בהוצאות משפטיות), התשס"ג-2003. לפי סעיף 5(7) לכללים האמורים, חבר הכנסת אינו זכאי להשתתפות בהוצאות משפטיות בהליך מסוים אם החליט לאסוף או הסכים לקבל תרומות לצורך ייצוג משפטי באותו הליך.
- ^{xxxv} ביום כ"ו בניסן התשנ"ז - 1 ביולי 1997 קיבלה ועדת האתיקה החלטה בעניין קבלת תרומות למימון הגנה משפטית ועזרה רפואית.
- ^{xxxvi} ועדת האתיקה קיבלה ביום ל' בשבט התשס"ב - 12 בפברואר 2002 החלטה בעניין מימון נסיעות לחו"ל של חברי הכנסת (להלן - החלטת ועדת האתיקה בעניין נסיעות).
- ^{xxxvii} על נסיעת יו"ר הכנסת לחו"ל יחולו הוראות סעיף 7 להחלטת שכר חברי הכנסת

(הענקות ותשלומים), לעניין תוספת אש"ל עבור בן הזוג.

xxxviii חוק המתנות ותקנות המתנות עוסקים בסמכויות הוועדות שעוסקות במתנות.

xxxix נושא הצהרת ההון מוסדר כיום בסעיף 13ב לחוק החסינות ובפרק ו' לכללי האתיקה הקיימים.

^{xl} נושא השדלנים בכנסת מוסדר כיום בסעיף 29ב לחוק משכן הכנסת, רחבתו ומשמר הכנסת, התשכ"ח-1968, ובתקנות משכן הכנסת ורחבתו (הסדרת פעולתם של שדלנים), התשנ"ד-1994.

^{xli} סעיף 5 לתקנון הכנסת קובע את תפקידיו של יושב ראש הכנסת, וסעיף 23(ג) לחוק-יסוד: נשיא המדינה מסדיר את כהונתו של יושב ראש הכנסת כנשיא המדינה בפועל או כממלא מקום נשיא המדינה.

^{xlii} סעיפים 1א ו-10א לתקנון הכנסת עוסקים בסייג לבחירה של נושא תפקיד מיוחד.

^{xliii} סעיפים 7, 8 ו-12(ב) לחוק הכנסת, וסעיפים 3א, 3ב, 3ג, 10ב ו-10ג לתקנון הכנסת, עוסקים בהשעיה ובהעברה מכהונה של נושא תפקיד מיוחד.

^{xliv} סעיף 10ד לתקנון הכנסת מסמיך את ועדת הכנסת לקבוע נושאי תפקידים אחרים בכנסת שלגביהם יחולו ההוראות בדבר סייג לבחירה, השעיה והעברה מכהונה.

^{xliv} ההרכב והתפקידים של ועדת האתיקה מוסדרים בסעיף 13ד לחוק החסינות.

^{xlvi} סעיף 10ה לתקנון הכנסת קובע כיום סייגים למינוי ולכהונה של חבר בוועדת האתיקה.

^{xlvii} לפסקה (1) -

(1) סעיף 13ד(ג)(3) לחוק החסינות וסעיף 23 לכללי האתיקה הקיימים קובעים כי ועדת האתיקה רשאית, מיזמתה או לשאלת חבר הכנסת, לכתוב חוות דעת בענייני אתיקה.

(2) סעיף 24 לכללי האתיקה הקיימים מסמיך את ועדת האתיקה להחליט בעניין הנוגע לאתיקה של חברי הכנסת שאין עליו הוראה בכללים.

(3) סעיף 26 לכללי האתיקה הקיימים מסמיך את ועדת האתיקה לפרסם חומר בענייני אתיקה של חברי הכנסת.

^{xlviii} סעיף 13ד(ג) לחוק החסינות וסעיף 22 לכללי האתיקה הקיימים מסמיכים את ועדת האתיקה לקבוע סדרי עבודתה ונהלי דיוניה.

מכוח סעיף 22 לכללי האתיקה הקיימים קבעה ועדת האתיקה ביום ט"ז באדר א' התשמ"ו - 25 בפברואר 1986 את נוהל אתיקה לחברי הכנסת (קובלנות) (י"פ התש"ן, עמ' 576)

(להלן - נוהל הקובלנות), וביום ז' בטבת התשנ"ז - 17 בדצמבר 1996 את נוהל אתיקה לחברי הכנסת (התנהגות במליאה ובוועדות) (י"פ התשנ"ז, עמ' 1163).

^{xlix} נוהל הקובלנות מסדיר כיום את דרך הטיפול בקובלנות.

ⁱ סעיף 6 לנוהל הקובלנות עוסק בדחיית קובלנה על הסף.

ⁱⁱ לסעיף קטן (א) - סעיף 13(ב) לחוק החסינות קובע אפשרות של דיון בקובלנה נגד מי שחדל לכהן כחבר הכנסת.

לסעיף קטן (ב) - סעיף 13(ז) לחוק החסינות קובע אפשרות של דיון בקובלנה בנוגע להצהרת הון נגד מי שחדל לכהן כחבר הכנסת.

ⁱⁱⁱ לסעיפים קטנים (א) ו-(ב) - ראו לעיל הערה 48.

לסעיף קטן (ה) - סעיף 21 לכללי האתיקה הקיימים קובע חסיון לדיונים בפני ועדת האתיקה.

^{liii} סעיפים 71א, 73 ו-103 לתקנון הכנסת מסדירים הליך של ערעור בפני המליאה ובפני ועדת האתיקה.

^{liv} רשימת הסנקציות מפורטת כיום בסעיף 13(ד) לחוק החסינות. פסקאות (8) ו-(9) המוצעות הן חדשות, והאמור בפסקה (10) לעניין שלילת שכר שונה מהאמור היום בסעיף 13(ד)(5) לחוק.

^{liv} סעיף זה (בשינויים קלים) נתקבל על ידי ועדת הכנסת, ופורסם בילקוט הפרסומים ביום ג' באדר התשס"ד - 25 בפברואר 2004 (י"פ התשס"ד, עמ' 2000), על פי המלצת הוועדה להכנת כללי אתיקה לחברי הכנסת, והוא מהווה חלק מכללי האתיקה של חברי הכנסת, הקיימים כיום מכוח סעיף 13 לחוק החסינות (להלן - כללי האתיקה הקיימים).
^{liv} סעיף 7(א)(2) לחוק הכנסת מגדיר הליכים פליליים כך: "החל בהגשת כתב אישום, למעט בעבירות האלה:

(א) עבירת תעבורה כהגדרתה בסעיף 1 לפקודת התעבורה, למעט עבירה לפי סעיף 64א לפקודה;

(ב) עבירה שנקבעה כעבירת קנס לפי כל חיקוק, שתובע לא הגיש בשלה כתב אישום;

(ג) עבירה שנקבעה כעבירה מנהלית לפי כל חיקוק, שתובע לא הגיש בשלה כתב אישום."

^{liv} לסעיף קטן (ג) - כללי האתיקה הקיימים קובעים בסעיף 25: "הסמכות לפרש את כללי האתיקה נתונה בלעדית בידי ועדת האתיקה."

^{liv} לסעיף קטן (א) - תחולת הכללים על שרים שאינם חברי הכנסת נובעת מסעיף 23 לחוק-יסוד: הכנסת וסעיף 15 לחוק החסינות. לסעיף קטן (ב) - בהקשר זה ראוי לציין במיוחד את הכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים (כללי "ועדת אשר"), פורסמו ב-י"פ התשס"ג, עמ' 1136.

^{liv} סעיף 3 לכללי האתיקה הקיימים קובע כך: "חבר הכנסת יקדיש למילוי תפקידו כחבר הכנסת את כל הזמן הדרוש לכך, ויבכר בזמן הזה את מילוי תפקידו על פני כל עיסוק אחר." סעיפים 13(א)(2) ו-13(ד)(5) לחוק החסינות קובעים איסור על היעדרות חברי הכנסת משיבות הכנסת מעבר לתקופה מסוימת, ומסמיכים את ועדת האתיקה לשלול מחבר הכנסת שכר בגין ימי ההיעדרות ללא הצדק סביר. הכלל המוצע מאמץ הוראה זאת, ומחיל אותה גם על ישיבות של ועדות הכנסת, אך מקצר במחצית את תקופת ההיעדרות המותרת (לבד מן החריג המתייחס לסגן שר או שר).

^{liv} סעיף 2 לחוק משכן הכנסת, רחבתו ומשמר הכנסת, התשכ"ח-1968, וסעיף 5 לתקנון הכנסת עוסקים בסמכויות יושב ראש הכנסת.

^{liv} העסקת עוזרים פרלמנטריים לחברי הכנסת מוסדרת בפרק ה1 להחלטת שכר חברי הכנסת

(הענקות ותשלומים), התשס"א-2001 (בכללים אלה - החלטת שכר חברי הכנסת (הענקות ותשלומים)), שהתקבל על ידי ועדת הכנסת ופורסם ביום י"ד באדר א' התשס"ה - 23 בפברואר 2005. לפי החלטה זאת, כל חבר הכנסת רשאי להעסיק, במימון הכנסת, שני עוזרים פרלמנטריים במשרה מלאה: האחד - עוזר מנהלי; השני - עוזר מקצועי שממנו נדרשת, על פי ההחלטה, כשירות מיוחדת.

לסעיף קטן (א) - סעיף 140 להחלטה האמורה אוסר על העסקת עוזר פרלמנטרי שהוא קרוב משפחה.

לסעיף קטן (ג) - סעיף 40ב להחלטה האמורה קובע כך: "העוזר הפרלמנטרי הוא עובדו של חבר הכנסת ולא של הכנסת, והוא חב לחבר הכנסת ולו בלבד חובת נאמנות כעובד למעבידו, על כל הנגזר מחובת נאמנות זו."

^{liv} סעיף 2 לכללי האתיקה הקיימים קובע כי על חבר הכנסת להימנע משימוש בלתי ראוי בחסינויותיו ובזכויותיו כחבר הכנסת.

^{liv} אפשרות נחקר להימנע ממתן תשובה בחקירה כדי שלא להפליל את עצמו קבועה בסעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות).

^{liv} החוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958, קובע בסעיף 2 שאם נתבקש עובד הציבור בכתב להשתמש בסמכות שניתנה לו על פי דין, עליו להשיב למבקש בכתב בהקדם ולא יאוחר מארבעים וחמישה ימים מיום קבלת הבקשה, כפוף לחריגים מסוימים שנקבעו בחוק.

^{liv} החלטת ועדת הכנסת מיום ט"ז באדר א' התש"ס - 22 בפברואר 2000 קובעת כך: "חבר הכנסת לא יעשה שימוש בסמל המדינה או בסמל הכנסת למטרות שאינן קשורות למילוי תפקידו כחבר הכנסת."

^{liv} סעיף 14(א) לחוק החסינות קובע כך: "חבר הכנסת, שר וסגן שר, אסור לו להשתמש בתואר תפקידו בכל פעולה הכרוכה בעסקו או במקצועו."

^{liv} לסעיף קטן (א) - זכותו של חבר הכנסת לשלוח דואר פטור מתשלום קבועה בסעיף 11(ד) לחוק החסינות.

לסעיף קטן (ב) - האיסור בדבר הכללת פרסומת בעלת אופי מסחרי באגרת לבוחר נקבע בהחלטת ועדת האתיקה מיום כ"ה בתשרי התשס"ד - 21 באוקטובר 2003.

^{liv} סעיף 26 להחלטת שכר חברי הכנסת (הענקות ותשלומים) קובע כי התקציב השנתי

הנקבע בהחלטה ניתן לחבר הכנסת לשם מילוי תפקידו כנבחר ציבור, וכי עליו להשתמש בו בזהירות הראויה ובהתאם לכללים ואמות המידה שנקבעו בהחלטה.

^{liv} לסעיף קטן (א) - היועץ המשפטי לממשלה הוציא הנחיה לעובדי המדינה, לרבות שרים, המטילה סייגים על מתן חסות או השתתפות בדרך אחרת בפעילויות של גופים עסקיים או ציבוריים. בין היתר ההנחיה שוללת מתן חסות או השתתפות בארועים למטרה עסקית או לצורך פרסומת מסחרית. ראו הנחיה מס' 1.1700 מיום כ"ג באייר התש"ס - 28 במאי 2000, בעניין "מתן חסויות וגיוס תרומות בידי עובדי ציבור".

^{liv} סעיף 13א(א) לחוק החסינות כולל הגדרה של "עיסוק נוסף".

^{liv} סעיף 13א(א) לחוק החסינות אוסר עיסוק "בכל עסק או בכל עיסוק נוסף".

^{liv} סעיף 13א(ג) לחוק החסינות קובע סייגים לאיסור בדבר עיסוק נוסף.

לפסקה (1) - סעיף 13א(ד) לחוק החסינות קובע כי לא יראו כעיסוק נוסף פעילות במסגרת הסיעה או המפלגה. סעיף זה מתנה את הפעילות המפלגתית בכך שחבר הכנסת אינו מקבל שכר עבור פעילות זו, אך מוסיף שחבר הכנסת רשאי לקבל מן המפלגה או הסיעה, לצורך פעילות זאת, משרד, שירותי משרד, רכב ונהג.

^{liv} סעיף 13א(ב) לחוק החסינות קובע סייגים לעיסוקים מותרים.

לפסקה (4) - סעיף 13א(ב)(4) לחוק החסינות אוסר "ייצוג משפטי של בעל דין בהליך משפטי שבו אחד מבעלי הדין הוא המדינה". ועדת האתיקה, בהחלטה מיום כ"ט בכסלו התשנ"ז - 10 בדצמבר 1996, אסרה על חבר הכנסת, הפעיל בגוף מסוים, במסגרת עיסוק מותר, ייצוג או ניהול משא ומתן מטעם אותו גוף בפני רשות ממשל.

^{liv} כיום קיימות הוראות אחדות האוסרות על חבר הכנסת לכהן בתפקיד נבחר או בתפקיד ניהולי בגופים שונים. סעיף 13א לחוק החסינות אוסר על חבר הכנסת לכהן כנבחר ציבור בגוף ציבורי, שלפי ההגדרה בסעיף זה הוא אחד מהגופים המנויים בתוספת לחוק, והם: רשות מקומית, מועצה דתית, ההסתדרות הכללית החדשה, הסתדרות העובדים הלאומית וההסתדרות הציונית העולמית; סעיף 14א(א) לחוק החסינות אוסר על חבר הכנסת לשמש בתפקיד ניהולי, אף שלא בתמורה, בכל גוף המקבל הקצבה ייחודית מאוצר המדינה; וסעיף 13 לכללי האתיקה הקיימים קובע כי "חבר הכנסת לא יהיה חבר במועצת המנהלים של תאגיד שהוקם על פי דין או של גוף ממשלתי".

^{liv} סעיף 13א לחוק החסינות קובע לגבי חבר הכנסת המכהן כנבחר בגוף ציבורי, המנוי

בתוספת לחוק, כי חברות באותו גוף תפקע ביום היותו לחבר הכנסת.

^{liv} סעיף 13א לחוק החסינות, הקובע את האיסור על עיסוק נוסף, כולל בסעיף קטן (ה) הוראה לעניין תקופת המעבר, כדלקמן: "סעיף זה לא יחול בתקופה של ששת החודשים הראשונים לכהונתו של חבר הכנסת, ובלבד שערב אותה תקופה לא כיהן כחבר הכנסת."

^{liv} סעיף 1 לכללי האתיקה הקיימים כולל הגדרה של "עניין אישי".

^{liv} סעיף 5(ב) לכללי האתיקה הקיימים אוסר על חבר הכנסת ליזום דבר שיש לו בו עניין אישי או להיות שותף ליוזמה כזאת.

^{liv} סעיף 6 לכללי האתיקה הקיימים אוסר על חבר הכנסת להשתתף בהצבעה בוועדה בנושא שיש לו בו עניין אישי.

^{liv} סעיף 6 לכללי האתיקה הקיימים עוסק בחובת גילוי בדבר עניין אישי בדיון או בהצבעה.

^{liv} סעיף 7 לכללי האתיקה הקיימים אוסר על ניצול ידיעות למען עניינו האישי של חבר הכנסת או למען עניין חומרי של אדם אחר.

^{liv} סעיף 8 לכללי האתיקה הקיימים אוסר על רכישת נכסי המדינה אלא אם כן לציבור אפשרות שווה לרכשם. הוראה מקבילה נמצאת בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה - הנחיה מס' 2.1101 מיום כ"ט בניסן התשמ"ד - 1 במאי 1984 בנושא "רכישת נכסי המדינה על ידי חברי הכנסת".

^{liv} חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979 (להלן - חוק המתנות), מטיל איסור כללי על עובד הציבור לקבל מתנה שניתנה לו באשר הוא עובד הציבור. השאלה האם חוק זה חל גם על חברי הכנסת טרם הוכרעה. אולם החוק מגדיר את עובד הציבור, שעליו חל החוק, באופן רחב.

ועדת האתיקה קיבלה ביום ל' בשבט התשס"ב - 12 בפברואר 2002 החלטה בעניין קבלת מתנות וטובות הנאה, המאמצת בעיקרה הוראות של חוק המתנות (להלן - החלטת ועדת האתיקה בעניין מתנות).

^{liv} (א) תמורה סמלית או תמורה מזערית, או תמורה שהיא בלתי סבירה בנסיבות המקרה, אינה בגדר תמורה.

(ב) טובת הנאה כוללת, בין היתר, את אלה:

1) תלושי קניה ומתנות לחגים או לציון אירועים מיוחדים;

2) כרטיסים או הזמנות לאירועים או למתקנים שהציבור נכנס אליהם בתשלום, כגון (מתקני ספורט ובילוי, חדרי כושר, בתי מלון, מסעדות, מוזיאונים, הצגות, קונצרטים וכיוצא באלה);

3) הנחות בקשר לרכישת מצרך או קבלת שירות מעבר להנחה המקובלת לגבי כלל (הציבור, או שדרוג מצרך או שירות מעבר למקובל לגבי כלל הציבור, כגון החלפת מכשיר טלפון נייד מעבר למוצע לכלל הציבור);

4) השתלמות על חשבון גופים עסקיים;

5) אפשרות של שימוש במשרד או קבלת שירותי משרד על חשבון גופים חיצוניים (לכנסת.

הגדרה זאת נקבעה בהחלטת ועדת האתיקה בעניין מתנות. אותה החלטה כוללת גם (בשינויי נוסח קלים) את פסקאות (1) עד (4) בהערת השוליים. פסקה (5) הוספה על ידי הוועדה.

^{liv} עוזרו הפרלמנטרי של חבר הכנסת נחשב אדם המקורב אל חבר הכנסת.

^{liv} החלטת ועדת האתיקה בעניין מתנות אוסרת על חבר הכנסת לקבל טובת הנאה בקשר למילוי תפקידו או בשל היותו חבר הכנסת.

^{liv} החלטת ועדת האתיקה בעניין מתנות קובעת בסעיף ג' סייגים לאיסור קבלת טובת הנאה.

^{liv} סעיף 10א לחוק החסינות קובע הוראות בדבר השתתפות בהוצאות משפטיות של חבר הכנסת, ומכוחו הותקנו כללי חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (השתתפות בהוצאות משפטיות), התשס"ג-2003. לפי סעיף 5(7) לכללים האמורים, חבר הכנסת אינו זכאי להשתתפות בהוצאות משפטיות בהליך מסוים אם החליט לאסוף או הסכים לקבל תרומות לצורך ייצוג משפטי באותו הליך.

^{liv} ביום כ"ו בניסן התשנ"ז - 1 ביולי 1997 קיבלה ועדת האתיקה החלטה בעניין קבלת תרומות למימון הגנה משפטית ועזרה רפואית.

^{liv} ועדת האתיקה קיבלה ביום ל' בשבט התשס"ב - 12 בפברואר 2002 החלטה בעניין מימון נסיעות לחו"ל של חברי הכנסת (להלן - החלטת ועדת האתיקה בעניין נסיעות).

^{liv} על נסיעת יו"ר הכנסת לחו"ל יחולו הוראות סעיף 7 להחלטת שכר חברי הכנסת (הענקות ותשלומים), לעניין תוספת אש"ל עבור בן הזוג.

^{liv} חוק המתנות ותקנות המתנות עוסקים בסמכויות הוועדות שעוסקות במתנות.

^{liv} נושא הצהרת ההון מוסדר כיום בסעיף 13ב לחוק החסינות ובפרק ו' לכללי האתיקה הקיימים.

^{liv} נושא השדלנים בכנסת מוסדר כיום בסעיף 29ב לחוק משכן הכנסת, רחבתו ומשמר הכנסת, התשכ"ח-1968, ובתקנות משכן הכנסת ורחבתו (הסדרת פעולתם של שדלנים), התשנ"ד-1994.

^{liv} סעיף 5 לתקנון הכנסת קובע את תפקידיו של יושב ראש הכנסת, וסעיף 23(ג) לחוק-יסוד: נשיא המדינה מסדיר את כהונתו של יושב ראש הכנסת כנשיא המדינה בפועל או כממלא מקום נשיא המדינה.

^{liv} סעיפים 1א ו-10א לתקנון הכנסת עוסקים בסייג לבחירה של נושא תפקיד מיוחד.

^{liv} סעיפים 7, 8 ו-12(ב) לחוק הכנסת, וסעיפים 3א, 3ב, 3ג, 10ב ו-10ג לתקנון הכנסת, עוסקים בהשעיה ובהעברה מכהונה של נושא תפקיד מיוחד.

^{liv} סעיף 10ד לתקנון הכנסת מסמיך את ועדת הכנסת לקבוע נושאי תפקידים אחרים בכנסת שלגביהם יחולו ההוראות בדבר סייג לבחירה, השעיה והעברה מכהונה.

^{liv} ההרכב והתפקידים של ועדת האתיקה מוסדרים בסעיף 13ד לחוק החסינות.

^{liv} סעיף 10ה לתקנון הכנסת קובע כיום סייגים למינוי ולכהונה של חבר בוועדת האתיקה.

^{liv} לפסקה (1) -

(1) סעיף 13ד(ג)(3) לחוק החסינות וסעיף 23 לכללי האתיקה הקיימים קובעים כי ועדת האתיקה רשאית, מיזמתה או לשאלת חבר הכנסת, לכתוב חוות דעת בענייני אתיקה.

(2) סעיף 24 לכללי האתיקה הקיימים מסמיך את ועדת האתיקה להחליט בעניין הנוגע לאתיקה של חברי הכנסת שאין עליו הוראה בכללים.

(3) סעיף 26 לכללי האתיקה הקיימים מסמיך את ועדת האתיקה לפרסם חומר בענייני אתיקה של חברי הכנסת.

^{liv} סעיף 13ד(ג) לחוק החסינות וסעיף 22 לכללי האתיקה הקיימים מסמיכים את ועדת האתיקה לקבוע סדרי עבודתה ונהלי דיוניה.

מכוח סעיף 22 לכללי האתיקה הקיימים קבעה ועדת האתיקה ביום ט"ז באדר א' התשמ"ו -

25 בפברואר 1986 את נוהל אתיקה לחברי הכנסת (קובלנות) (י"פ התש"ן, עמ' 576)

(להלן - נוהל הקובלנות), וביום ז' בטבת התשנ"ז - 17 בדצמבר 1996 את נוהל אתיקה

לחברי הכנסת (התנהגות במליאה ובוועדות) (י"פ התשנ"ז, עמ' 1163).

^{liv} נוהל הקובלנות מסדיר כיום את דרך הטיפול בקובלנות.

^{liv} סעיף 6 לנוהל הקובלנות עוסק בדחיית קובלנה על הסף.

^{liv} לסעיף קטן (א) - סעיף 13ה(ב) לחוק החסינות קובע אפשרות של דיון בקובלנה נגד מי שחדל לכהן כחבר הכנסת.

לסעיף קטן (ב) - סעיף 13ד(ז) לחוק החסינות קובע אפשרות של דיון בקובלנה בנוגע להצהרת הון נגד מי שחדל לכהן כחבר הכנסת.

^{liv} לסעיפים קטנים (א) ו-(ב) - ראו לעיל הערה 48.

לסעיף קטן (ה) - סעיף 21 לכללי האתיקה הקיימים קובע חסיון לדיונים בפני ועדת האתיקה.

^{liv} סעיפים 71א, 73 ו-103ה לתקנון הכנסת מסדירים הליך של ערעור בפני המליאה ובפני ועדת האתיקה.

^{liv} רשימת הסנקציות מפורטת כיום בסעיף 13ד(ד) לחוק החסינות. פסקאות (8) ו-(9) המוצעות הן חדשות, והאמור בפסקה (10) לעניין שלילת שכר שונה מהאמור היום בסעיף 13ד(ד)(5) לחוק.

כללי אתיקה לחברי הכנסת - הדין הקיים

תוכן העניינים

261	חוק-יסוד: הכנסת, סעיפים 20, 23, 42א, 42ב
263	חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 סעיפים 10א, 11ד, 13א, 13ב, 13ד, 13ה, 14, 14א, 15
270	כללי חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (השתתפות בהוצאות משפטיות), התשס"ג-2003, סעיפים 2, 5(7)
271	חוק הכנסת, התשנ"ד-1994, סעיפים 6, 7, 8, 12(ב)
274	החלטת שכר חברי הכנסת (הענקות ותשלומים), התשס"א-2001 סעיפים 3, 18, 26, 27, 36, 40א, 40ב, 40ג, 40ד, 40ו
277	חוק משכן הכנסת, רחבתו ומשמר הכנסת, התשכ"ח-1968, סעיפים 2, 29ב
278	תקנות משכן הכנסת ורחבתו (הסדרת פעולתם של שדלנים), התשנ"ד-1994
279	חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979
282	תקנון הכנסת, סעיפים 1, 1א, 3א, 3ב, 3ג, 5, 6, 10א, 10ב, 10ג, 10ד, 10ה, 22, 68, 69, 70, 71, 71א, 71ב, 72, 73, 74, 74ג, 74ד, 74ו, 103ב, 103ג, 103ד, 103ה, 103ו, 103ז
295	כללי אתיקה לחברי הכנסת
302	נוהל אתיקה לחברי הכנסת (קובלנות)
307	נוהל אתיקה לחברי הכנסת (התנהגות במליאה ובוועדות)

החלטות ועדת האתיקה:

- 311..... בענין קבלת תרומות למימון הגנה משפטית ועזרה רפואית
- 313..... בענין קבלת מתנות וטובות הנאה בידי חברי הכנסת
- 316..... בענין מימון נסיעות לחו"ל של חברי הכנסת, והבהרות להחלטה

חוק-יסוד: הכנסת

20. (א) הכנסת תבחר מבין חבריה יושב ראש וסגנים ליושב ראש; עד להסגנים (תיקונים מס' 24, 27, 34 ו-37)
- ראש הממשלה, שר או סגן שר, כיושב ראש הכנסת בפועל; בסעיף זה, "ותיק" – מי שתקופת כהונתו בכנסת היא הארוכה ביותר, ברציפות או שלא ברציפות, ומבין בעלי ותק שווה – המבוגר שבהם.
- (ב) הכנסת רשאית, בתקנונה, לקבוע סייגים לבחירתו של חבר הכנסת לכהונת יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת.
- (ג) הכנסת רשאית, בהחלטה ברוב חבריה, להשעות מכהונתו את יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת או לקבוע סייגים לכהונתם; פרטים ייקבעו בחוק.
- (ד) הכנסת רשאית, בהחלטה ברוב חבריה או ברוב גדול יותר שייקבע בחוק, להעביר מכהונתו את יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת; פרטים ייקבעו בחוק.
23. חבר ממשלה שאינו חבר הכנסת, דינו לכל דבר הנוגע לכנסת כדין חבר ממשלה שהוא חבר הכנסת, אולם לא תהא לו זכות הצבעה. דינו של חבר ממשלה שאינו חבר כנסת

42.א. (א) חבר הכנסת שהורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית, וקבע בית המשפט, ביוזמתו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, שיש עם העבירה קלון, תיפסק חברותו בכנסת ביום שפסק הדין נעשה סופי, ואין נפקא מינה אם העבירה נעברה בזמן שהיה חבר אותה הכנסת, חבר כנסת קודמת או לפני שהיה לחבר הכנסת.

חבר הכנסת
שהורשע
(תיקונים מס'
7, 18, 26
ו-32)

(ב) סעיף קטן (א) יחול גם על חבר הכנסת שפסק הדין בענינו נעשה סופי לאחר שהחל לכהן כחבר הכנסת; בקשת היועץ המשפטי לפי סעיף קטן (א) יכול שתוגש כל עוד פסק הדין לא נעשה סופי; הבקשה תוגש לבית המשפט שנתן את גזר הדין, ואם הוגש ערעור, לבית המשפט שלערעור.

42.ב. (א) חבר הכנסת שהורשע בעבירה פלילית, רשאית ועדת הכנסת, על פי הצעת כל חבר הכנסת, להשעותו מכהונתו כחבר הכנסת למשך הזמן שפסק הדין אינו סופי.

השעיה
(תיקונים מס'
7 ו-26)

(ב) חבר הכנסת שהורשע בעבירה פלילית ונידון למאסר, רשאית ועדת הכנסת, על פי הצעת כל חבר הכנסת, להשעותו מכהונתו בכנסת למשך הזמן שהוא נושא את עונש המאסר.

(1) הוראות סעיף זה יחולו גם על חבר הכנסת שהורשע בעבירה כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב) לפני היותו חבר הכנסת.

(ג) ועדת הכנסת לא תחליט לפי סעיף זה אלא לאחר שניתנה לחבר הכנסת הזדמנות להשמיע את דברו.

חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951

10.א. (א) חבר הכנסת או מי שהיה חבר הכנסת (בסעיף זה - חבר הכנסת), זכאי להשתתפות בהוצאות משפטיות שעשה במסגרת מילוי תפקידו כחבר הכנסת, הכל בהתאם לכללים שתקבע ועדת הכנסת (בסעיף זה - הכללים); הכללים יפורסמו ברשומות.

השתתפות
בהוצאות
משפטיות
(תיקון
מס' 30)

(ב) החלטה בדבר השתתפות בהוצאות משפטיות של חבר הכנסת על פי הכללים, תתקבל על ידי ועדה ציבורית, על יסוד בקשה בכתב של חבר הכנסת.

(ג) הועדה הציבורית תהיה בת שלושה חברים שימנה יושב ראש הכנסת, ואלה הם:

(1) שופט בדימוס של בית המשפט העליון או בית המשפט המחוזי, והוא יהיה היושב ראש;

(2) אדם שכהן בתפקיד בכיר בכנסת;

(3) אדם בעל מעמד ציבורי וכישורים הולמים, שאינו קשור לאחת הסיעות בכנסת.

(ד) הועדה הציבורית תקבע את סדרי עבודתה ונוהלי דיוניה, ככל שלא נקבעו בכללים.

(ה) הכללים יחולו על חבר הכנסת גם לגבי הליך משפטי שהחל לפני תחילתו של חוק זה, ובלבד שההליך לא הסתיים לפני תחילת כהונתה של הכנסת החמש עשרה.

11. (ד) (1) מכתב מאת חבר הכנסת הנשלח בדואר רגיל מבנין הכנסת לכל מקום בתחומי המדינה, פטור מתשלום; ועדת הכנסת תקבע את מספר המכתבים שהוראה זו תחול עליהם.

שירותי תקשורת ועיתונים (תיקונים) מס' 1, 10 ו- (25)

(2) על אף הוראת פסקה (1), רשאית ועדת הכנסת לקבוע כי מתוך המכתבים שעליהם חלה הוראת הפסקה האמורה, יהיו פטורים מתשלום מספר מכתבים, כפי שתקבע ובהתאם לתנאים שתקבע, אף אם נשלחו מחוץ לבנין הכנסת.

13. א. (א) חבר הכנסת לא יעסוק בכל עסק או בכל עיסוק נוסף, למעט עיסוק בהתנדבות וללא תמורה; לענין זה - "יעסוק" - בין בעצמו ובין בשיתוף עם אחר, לרבות עובד או שלוח; "עיסוק נוסף" -

איסור עיסוק נוסף (תיקונים) מס' 5, 7, 15, 16, 20 ו- (34)

- (1) עיסוק נוסף על העיסוק כחבר הכנסת, לרבות עיסוק חד-פעמי, ייצוג של אדם אחר, מתן ייעוץ או קיום פעילות שדלנית למענו;
- (2) כהונה כראש רשות מקומית או כיושב ראש של רשות, תאגיד או מוסד ממלכתיים;
- "תמורה" - תמורה כספית או תמורה חומרית אחרת;
- "תמורה חומרית" - לרבות העמדת משרד ושירותי משרד לרשות חבר הכנסת לצרכיו הפרטיים, ולרבות העמדת רכב לרשות חבר הכנסת הן לצרכיו הפרטיים והן לצורך העיסוק בהתנדבות וללא תמורה.
- (ב) חבר הכנסת לא יעסוק בכל עסק או בכל עיסוק נוסף, לרבות עיסוק המותר לפי סעיף קטן (ג), אף שלא בתמורה, אם יש בעיסוק אחד מאלה:
- (1) פגיעה בכבוד הכנסת, במעמדו כחבר הכנסת או בחובותיו כחבר הכנסת;
- (2) חשש של ניצול לרעה או השגת כל יתרון או העדפה אישיים בשל היותו חבר הכנסת;
- (3) אפשרות של ניגוד ענינים בין העיסוק הנוסף לבין תפקידו כחבר הכנסת;
- (4) ייצוג משפטי של בעל דין בהליך משפטי שבו אחד מבעלי הדין הוא המדינה.
- (ג) לא יראו כעיסוק בעסק או כעיסוק נוסף -
- (1) החזקה בלבד של מניות בתאגיד;
- (2) קבלת הכנסות מנכס של חבר הכנסת או של משפחתו;
- (3) חברות בקיבוץ; לענין זה, "קיבוץ" - לרבות מושב שיתופי וכל אגודה שיתופית להתיישבות שהכנסותיה אינן מחולקות בעיקרן לחבריה;
- (4) קבלת הכנסה מיצירה ספרותית, דרמטית, מוסיקלית או אמנותית.

- (ד) לא יראו כעיסוק נוסף פעילות במסגרת הסיעה או המפלגה, ובלבד שחבר הכנסת אינו מקבל שכר עבור פעילות זו; ואולם, רשאי חבר הכנסת לקבל מהסיעה או מהמפלגה לצורך פעילותו זו משרד, שירותי משרד, רכב ונהג.
- (ה) סעיף זה לא יחול בתקופה של ששת החודשים הראשונים לכהונתו של חבר הכנסת, ובלבד שערב אותה תקופה לא כיהן כחבר הכנסת.

- איסור לכהן כנבחר ציבור (תיקונים מס' 15, 20 ו-34)
- 13א. (א) חבר הכנסת לא יכהן כנבחר בגוף ציבורי, אף שלא בתמורה; המכהן כנבחר בגוף ציבורי, חברותו באותו גוף תפקע ביום היותו לחבר הכנסת.
- (ב) בסעיף זה, "גוף ציבורי" - גוף מהגופים המנויים בתוספת.

- הצהרת הון (תיקון מס' 18)
- 13ב. חבר הכנסת או מי שחזל להיות חבר הכנסת, יגיש הצהרת הון כפי שנקבע בכללי האתיקה לחברי הכנסת.

- ועדת אתיקה (תיקונים מס' 5, 7, 11, 15, 18, 21, 22, 26 ו-28)
- 13ד. (א) חבר הכנסת שעשה אחת מאלה יהיה נתון לשיפוטה של ועדת האתיקה של חברי הכנסת:
- (1) עבר על הוראות סעיפים 13א או 13א1 או לא קיים הוראה לפיהם;

(א1) לא הגיש הצהרת הון, או הגישה באיחור, בניגוד להוראות סעיף 13ב ולכללי האתיקה לחברי הכנסת;

(2) נעדר משיבות הכנסת, ללא הצדק סביר -

(א) תקופה רצופה של חדשיים או יותר, ולענין זה לא יובאו

ימי הפגרה בחשבון; או

(ב) שלישי או יותר מכלל ימי הישיבות שקיימה הכנסת בכנס

פלוגי, ואולם -

(1) אם הוא סגן שר - שתי חמישיות או יותר מכלל ימי

הישיבות כאמור;

(2) אם הוא שר - מחצית או יותר מכלל ימי הישיבות

כאמור;

(3) הפר כלל מכללי האתיקה.

(1) (ב) ועדת האתיקה תהיה של ארבעה חברי הכנסת שימנה יושב ראש

הכנסת, למשך תקופת כהונתה של אותה כנסת, בהתחשב, בין

השאר, בהרכב הסיעתי של הכנסת, שניים מהם חברים בסיעות

הקואליציה ושניים מהם חברים בסיעות האופוזיציה; יושב ראש

הכנסת יקבע את היושב ראש של ועדת האתיקה, מבין חבריה.

(2) סייגים למינוי חבר הכנסת כחבר בוועדת האתיקה והוראות בדבר

השעייתו מחברותו בוועדה או העברתו מכהונה בה, ייקבעו

בתקנון הכנסת.

(3) בסעיף קטן זה -

"סיעות הקואליציה" - הסיעות בכנסת שהן צדדים להסכמים

המחייבים תמיכה בממשלה;

"סיעות האופוזיציה" - הסיעות בכנסת שאינן צדדים להסכמים

המחייבים תמיכה בממשלה.

(ג) ועדת האתיקה -

(1) תקבע לעצמה את דרכי עבודתה ואת נהלי דיוניה;

(2) לא תהא כפופה לדיני הראיות ותפעל בדרך הנראית לה מועילה

ביותר לבירור הקובלנות שיובאו לפניה;

(3) רשאית, מיזמתה או לשאלת חבר הכנסת, לכתוב חוות דעת

בעניני אתיקה.

(ד) קבעה ועדת האתיקה, ברוב קולות של כל חבריה, כי חבר הכנסת עבר

על הוראות סעיף קטן (א)(1), (א1) או (2), רשאית היא להטיל עליו

אחת מאלה:

(1) הערה;

(2) אזהרה;

(3) נזיפה;

(א3) נזיפה חמורה;

(ב3) שלילת זכותו לקבל רשות דיבור במליאה או בוועדות הכנסת,

כולן או חלקן, לתקופה שלא תעלה על עשרה ימי ישיבות;

(ג3) הגבלות על פעילות כחבר הכנסת, לרבות איסור הגשת הצעות

חוק, הצעות לסדר היום, שאילתות וכיוצא באלה, ולמעט הגבלות

בדבר הזכות להצביע, הכל כפי שתקבע הוועדה ולתקופה שתקבע

ובלבד שהתקופה כאמור לא תעלה על התקופה שנותרה עד

לסופו של אותו כנס של הכנסת;

(4) הרחקה מיישיבות מליאת הכנסת וועדותיה לתקופה שלא תעלה

על ששה חדשים ובלבד שחבר הכנסת יהיה רשאי להיכנס

לישיבה לצורך הצבעה בלבד;

(5) שלילת שכר ותשלומים אחרים עבור תקופת ההיעדרות כאמור

בסעיף קטן (א)(2) או שלילת שכר ותשלומים אחרים לתקופה

שלא תעלה על שנה אחת בשל כל הפרה של הוראה אחרת של

סעיף 13א; לענין זה, "תשלומים אחרים" - תשלומים על פי פרק

ט' לחוק הכנסת, התשנ"ד-1994, ותשלומים מכוח חוק גמלאות

לנושאי משרה ברשויות השלטון, התשכ"ט-1969.

(17) קבעה ועדת האתיקה ברוב קולות של כל חבריה כי חבר הכנסת עבר על

הוראות סעיף (א)(3), רשאית היא להפעיל את סמכותה לפי הוראות

סעיף קטן (ד), למעט הסמכות לפי סעיף קטן (ד)(5).

(1ה) הפעילה ועדת האתיקה את סמכותה לפי הוראות סעיף קטן (ד) או (17)

כלפי חבר הכנסת, והמשיך חבר הכנסת לעבור על הוראות סעיף קטן

(א), רשאית הוועדה לשוב ולדון בענינו ולהפעיל את סמכותה לפי סעיף

זה, ובלבד שמסרה לו הודעה על כך, מראש, בדואר רשום.

(1) בנוסף לאמור בסעיף קטן (ד)(1) עד (3א), או במקומו, רשאית ועדת

האתיקה לפרסם את החלטתה, כולה או חלקה, בדרך שתורה, בציון שמו

של חבר הכנסת או בלא ציון שמו; החליטה הוועדה כאמור בסעיף

קטן (ד)(3) עד (5) - תפרסם את החלטתה בציון שמו של חבר הכנסת.

(ז) הוראות סעיף זה יחולו גם על מי שחדל להיות חבר הכנסת, ואולם לענין סעיף קטן (א)(א1) יהיה נתון לשיפוטה של ועדת האתיקה מי שחדל מהיות חבר הכנסת אם טרם חלפה שנה מהמועד שבו חייב היה להגיש את הצהרת ההון.

ועדת הכנסת רשאית להתקין כללי אתיקה לחברי הכנסת; כללי האתיקה שהתקינה ועדת הכנסת לפני תחילתו של חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 5), התשמ"ח-1988, ייראו כאילו הותקנו מכוח סעיף זה, ככל שאינם סותרים את האמור בסעיפים 13א עד 13ד.

13ה. (א) כללי אתיקה (תיקונים מס' 5, 18, 26 ו-32)

(ב) בכללי האתיקה רשאית ועדת הכנסת לקבוע, בין השאר, כי לוועדת האתיקה של חברי הכנסת תהא הסמכות לדון את מי שחדל מהיות חבר הכנסת, אם הפר כלל מכללי האתיקה לחברי הכנסת, ובלבד שהקובלנה הוגשה נגדו בעת שהיה חבר הכנסת, והועדה סבורה כי יש בבירור הקובלנה ענין לציבור.

14. (א) חבר הכנסת, שר וסגן שר, אסור לו להשתמש בתואר תפקידו בכל פעולה הכרוכה בעסקו או במקצועו.

איסורים (תיקון מס' 19)

(ב) מי שהיה חבר הכנסת, ראש הממשלה, שר או סגן שר, אסור לו, לאחר תום כהונתו, להבליט בכתב בכל ענין הכרוך בעסקו או במקצועו את העובדה שהיה חבר הכנסת, ראש הממשלה, שר או סגן שר.

(ג) מי שהיה ראש הממשלה או שר, אסור לו, שלוש שנים לאחר תום כהונתו כראש הממשלה או כשר, להיות חבר בהנהלת חברה או איגוד אחר שקיבלו בזמן כהונתו זכיון מהמדינה.

(ד) מי שהיה סגן שר, אסור לו, שלוש שנים לאחר תום כהונתו כסגן שר, להיות חבר בהנהלת חברה או איגוד אחר שקיבלו בזמן-כהונתו זכיון מהמדינה באמצעות המשרד שבו הוא כיהן כסגן שר.

(ה) העובר על הוראה מהוראות סעיף זה, דינו - מאסר עד שתי שנים או קנס עד שלושת אלפים לירות או שני העונשים כאחד.

14.א. (א) חבר הכנסת לא ישמש בתפקיד ניהולי, בין בשכר ובין שלא בשכר, במוסד, בחברה, בעמותה או בכל גוף אחר המקבל, בין במישרין ובין בעקיפין, הקצבה ייחודית. (תיקון מס' 9)

(ב) חבר הכנסת לא יקבל כסף, שווה כסף, שירות או טובת הנאה מידי גוף המקבל, במישרין או בעקיפין, הקצבה ייחודית, למעט שירות או טובת הנאה הניתנים לכלל.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו גם על בן משפחתו של חבר הכנסת או של שר שאינו חבר הכנסת; לענין זה, "בן משפחה" - בן זוג, אח או בן.

(ד) העובר על הוראות סעיף זה, דינו - קנס; הורשע אדם לפי סעיף זה, רשאי בית המשפט לחייבו לשלם לאוצר המדינה כל סכום שקיבל או את שווים של השירות או טובת ההנאה.

(ה) לענין סעיף זה -

"הקצבה ייחודית" - הקצבה לגוף שאינו מוסד ממוסדות המדינה, הנקוב בשמו בחוק התקציב, והמהווה למעלה מרבע מתקציבו של אותו גוף.

(ו) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הוראות כל דין ולא לגרוע מהן.

15. לענין חוק זה, דין חבר הממשלה שאינו חבר הכנסת, כדין חבר הממשלה שהוא חבר הכנסת. (תיקון מס' 24)

תוספת (סעיף 13א)

(תיקון
מס' 15)

1. רשות מקומית.

2. מועצה דתית.

3. ההסתדרות הכללית החדשה.

4. הסתדרות העובדים הלאומית.

5. ההסתדרות הציונית העולמית.

כללי חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (השתתפות בהוצאות משפטיות), התשס"ג-2003

2. זכאות להשתתפות בהוצאות משפטיות
- 2.2. חבר הכנסת זכאי לקבל מן הכנסת השתתפות בהוצאות משפטיות על פי החלטת ועדה ציבורית שהוקמה מכוח סעיף 10א לחוק החסינות.
5. סייגים לזכאות (תיקון מס' 2)
- 5.5. על אף האמור בסעיף 4 -
- (7) חבר הכנסת לא יהיה זכאי להשתתפות בהוצאות משפטיות בהליך מסוים אם החליט לאסוף או הסכים לקבל תרומות לצורך ייצוג משפטי באותו הליך; הוראה זו לא תחול אם התרומות נאספו לפני פרסומם של כללים אלה.

חוק הכנסת, התשנ"ד-1994

פרק ג': בחירת נציגים

6. בחירת נציגים (תיקונים מס' 4 ו-5)
- (א) בסעיף זה -
- "הליכים פליליים" - כהגדרתם בסעיף 7(א);
- "ועדה" -
- (1) ועדת המינויים שלפי סעיף 6 לחוק הדיינים, התשט"ו-1955;
- (2) ועדת המינויים שלפי סעיף 4 לחוק הקאדים, התשכ"א-1961;
- (3) ועדת המינויים שלפי סעיף 11 לחוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים, התשכ"ג-1962;
- (4) הועדה לבחירת שופטים שלפי סעיף 4 לחוק-יסוד: השפיטה.

- (ב) הכנסת רשאית, בתקנונה, לקבוע סייגים לבחירת חבר מטעמה בוועדה, דרכי השעיה של חבר בוועדה שמתנהלים נגדו הליכים פליליים, עד לסיומם, וכן דרכי העברה של חבר בוועדה מכהונתו בה, אם הורשע בדין, בעקבות הליכים פליליים.
- (ג) העבירה הכנסת מכהונתו חבר בוועדה, תבחר חבר אחר במקומו; השעתה הכנסת מכהונתו חבר בוועדה, תבחר חבר אחר במקומו למשך תקופת ההשעיה.

פרק ד': השעיה והעברה מכהונה של יושב ראש הכנסת או סגן מסגניו

7. (א) (1) הכנסת רשאית, בהחלטה ברוב חבריה, להשעות מכהונתו את יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת, לתקופה שתקבע, או לקבוע סייגים לכהונתו, אם מסר היועץ המשפטי לממשלה עותק של כתב אישום נגדו כאמור בסעיף 4(א) לחוק חסינות חברי הכנסת זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 או אם מתקיימים נגדו הליכים פליליים, וזאת בין אם קבעה הכנסת כי תהיה לו חסינות בפני דין פלילי כאמור בסעיפים 4 ו-13 לחוק האמור ובין אם לאו; הוראות סעיף קטן זה באות להוסיף על הוראות סעיף 42ב לחוק-יסוד: הכנסת.
- (2) לענין סעיף זה, "הליכים פליליים" - החל בהגשת כתב אישום, למעט בעבירות האלה:
- (א) עבירת תעבורה כהגדרתה בסעיף 1 לפקודת התעבורה, למעט עבירה לפי סעיף 64א לפקודה;
- (ב) עבירה שנקבעה כעבירת קנס לפי כל חיקוק, שתובע לא הגיש בשלה כתב אישום;
- (ג) עבירה שנקבעה כעבירה מנהלית לפי כל חיקוק, שתובע לא הגיש בשלה כתב אישום.

השעיה והעברה מכהונה של יושב ראש הכנסת או סגן מסגניו - מחמת עבירה (תיקונים מס' 5 ו-20)

(ב) הכנסת רשאית, בהחלטה ברוב חבריה, להעביר מכהונתו את יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת, מחמת שהורשע, במהלך כהונתה של אותה כנסת, בפסק דין סופי בעבירה פלילית, וקבע בית המשפט שיש עם העבירה קלון; הכנסת רשאית להחליט כאמור כאשר הוראות סעיף 42א לחוק-יסוד: הכנסת אינן חלות לגבי יושב ראש הכנסת או אותו סגן ליושב ראש הכנסת.

(ג) הכנסת לא תשעה ולא תעביר מכהונתו את יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת ולא תקבע סייגים לכהונתו, אלא לפי הצעת ועדת הכנסת שהתקבלה ברוב חבריה.

(ד) ועדת הכנסת לא תציע להשעות או להעביר מכהונתו את יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת, או לקבוע סייגים לכהונתו, והכנסת לא תחליט לעשות כן, אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות להשמיע את דברו.

(ה) ההצבעה בוועדת הכנסת ובכנסת תהיה גלויה.

(ו) הליכי הדיון בוועדת הכנסת ובכנסת ייקבעו בתקנון הכנסת.

(א) הכנסת רשאית, בהחלטה ברוב של שלושה רבעים מחבריה, להעביר מכהונתו את יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת, אם קבעה כי אין הוא ראוי לכהונתו מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו.

(ב) הכנסת לא תעביר מכהונתו את יושב ראש הכנסת או סגן ליושב ראש הכנסת, אלא עקב קובלנה, שהובאה לפני ועדת הכנסת על ידי 61 מחברי

הכנסת לפחות ולפי הצעת ועדת הכנסת שהתקבלה ברוב של שלושה רבעים מחברי הוועדה.

(ג) לא תוגש קובלנה כאמור בסעיף קטן (ב), אלא אם כן קבעה ועדת האתיקה של חברי הכנסת, כי יושב ראש הכנסת או אותו סגן ליושב ראש הכנסת, נהג באופן שאינו הולם את מעמדו.

(ד) הוראות סעיף 7(ד) ו-7(ה) יחולו בהתאם.

8. העברה
מכהונה של
יושב ראש
הכנסת או
של סגן
מסגניו -
שלא מחמת
עבירה
(תיקון מס'
5)

(ה) הליכי הדיון בועדת הכנסת ובכנסת ייקבעו בתקנון.

פרק ו': ראש האופוזיציה

הפסקת
כהונה
(תיקון מס'
8)

12. (א) ...

(ב) הוראות סעיפים 7 ו-8 יחולו, בשינויים המחויבים, על ראש האופוזיציה; הושעה ראש האופוזיציה מכהונתו, ייקבע ראש אופוזיציה זמני, לפי סעיף 11.

החלטת שכר חברי הכנסת (הענקות ותשלומים), התשס"א-2001

בתוקף סמכותה לפי סעיפים 5 ו-12 לחוק שכר חברי הכנסת, התש"ט-1949, (להלן - חוק שכר חברי הכנסת), לפי סעיף 11 לחוק חסינות חברי הכנסת זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן - חוק החסינות) ולפי סעיף 16 לחוק הכנסת, התשנ"ד-1994, מחליטה ועדת הכנסת לאמור:

פרק א': שירותי תקשורת, עיתונים ודברי דואר

מכתבים
(התשס"א)

3. (א) מספר המכתבים שסעיף 11(ד)(1) לחוק החסינות יחול עליהם, הוא 15,000 לשנה.

(ב) מספר המכתבים שסעיף 11(ד)2 לחוק החסינות יחול עליהם הוא 750 לשנה; לענין זה, "מכתבים" - מכתבים שנשלחו במעטפות מבוילות שהנפיקה רשות הדואר לשם כך, ובמשקל שלא יעלה על עשרים גרם.

פרק ג': הוצאות רכב

18. תשלומים עבור העמדת רכב לרשות חבר הכנסת
הועמד רכב לרשותו של חבר הכנסת בהתאם להוראות סעיף 13א(ד) ו-13א1 (א) לחוק החסינות, זכאי מי שהעמיד לרשותו את הרכב להחזר תשלומים בהתאם להוראות סעיף 16, למעט פסקה (5).

פרק ה': הוצאות הכרוכות במילוי התפקיד וקשר עם הציבור

26. מטרה (התשס"ה)
מטרתו של פרק זה לקבוע תקציב שנתי, אשר לו יהיה זכאי חבר הכנסת, לכיסוי ההוצאות הכרוכות במילוי תפקידו וההוצאות הנחוצות לו לשם שמירה על הקשר עם ציבור הבוחרים, לרבות קיום לשכה פרלמנטרית כהגדרתה בסעיף 27(ב), הכל לשם מילוי תפקידו כנבחר ציבור; חבר הכנסת רשאי להשתמש בתקציב השנתי לתכלית זו בלבד, בזהירות הראויה ובהתאם לכללים ואמות המידה שנקבעו בפרק זה.

27. תקציב קשר עם הציבור ולשכה פרלמנטרית (התשס"ד)
(א) חבר הכנסת זכאי לתקציב שנתי בסך 49,000 שקלים חדשים, לכיסוי הוצאות הכרוכות במילוי תפקידו והוצאות שהוצאו לשם שמירה על קשר עם הציבור.

(ב) חבר הכנסת אשר שכר לשכה פרלמנטרית בהתאם להוראות סעיף 31, זכאי לתוספת תקציב שנתי בסך של 19,000 שקלים חדשים; לענין זה, "לשכה פרלמנטרית" - משרד המשמש את חבר הכנסת לצורך קיום קשר עם הציבור, לפי הסכם בין חבר הכנסת לבין המשכיר, שמתקיימים לגביו התנאים האמורים בפרק זה, לרבות שלט המציין כי זו לשכה פרלמנטרית של חבר הכנסת.

(ג) בלי לגרוע מהאמור בסעיף 32(א2), חבר הכנסת רשאי להשתמש בתקציבו השנתי לצורך רכישת פריטים ושירותים כמפורט בתוספות השישית והשביעית בלבד; חשב הכנסת, באישור הועדה הציבורית, כהגדרתה בסעיף 50 לחוק הכנסת, התשנ"ד-1994, רשאי לאשר רכישת פריטים ושירותים נוספים.

36. (א) חבר הכנסת שמפלגתו העמידה לרשותו משרד המשמש אותו גם כלשכה פרלמנטרית, זכאי לתקציב שנתי לפי סעיף 27(א) בלבד; חבר הכנסת לא יהיה רשאי להשתמש בתקציב האמור להוצאות הקשורות, במישרין או בעקיפין, למשרד שהועמד לרשותו על ידי מפלגתו, אלא לצורך רכישת שירותי משרד בלבד.

חבר הכנסת שמפלגתו העמידה לרשותו משרד (התשס"ד (2))

פרק ה'1: עוזרים פרלמנטריים

40.א. לצורך מילוי תפקידו כחבר הכנסת, תממן הכנסת בעבור חבר הכנסת העסקת שני עוזרים פרלמנטריים, אחד עוזר מינהלי ואחד עוזר מקצועי.

זכאות לעוזרים פרלמנטריים (התשס"ו)

40.ב. העוזר הפרלמנטרי הוא עובדו של חבר הכנסת ולא של הכנסת, והוא חב לחבר הכנסת ולו בלבד חובת נאמנות כעובד למעבידו, על כל הנגזר מחובת נאמנות זו.

מעמד

40.ג. (א) העוזר הפרלמנטרי ייבחר על ידי חבר הכנסת לפי שיקול דעתו; חבר הכנסת הוא שיקבע את מועד תחילת עבודת העוזר הפרלמנטרי אצלו וסיומה ואת המטלות שיבצע, והוא יפקח על עבודת העוזר, בהיותו מעבידו היחיד.

תנאי העסקה

(ב) העוזר הפרלמנטרי יועסק במשרה מלאה ויעמוד לרשותו של חבר הכנסת בימים ובשעות שחבר הכנסת יקבע.

(ג) שכר העוזר הפרלמנטרי, תשלומי חובה על פי דין ותשלומים אחרים, ישולמו לו על ידי חבר הכנסת המעסיק, באמצעות הכנסת, והכל לפי פרק זה ובכפוף למילוי תנאיו.

740. העוזר הפרלמנטרי יסייע לחבר הכנסת במילוי תפקידו בלבד, ולא יועסק על ידו לצרכים אחרים.

מהות
התפקיד

140. חבר הכנסת לא יעסיק עוזר פרלמנטרי שהוא קרוב משפחתו; לענין זה, "קרוב משפחה" - בן זוג, צאצא, אח או הורה, וכן בן זוג, צאצא, אח או הורה של כל אחד מאלה, לרבות קרוב כאמור עקב נישואין או אימוץ.

סייג
להעסקה

חוק משכן הכנסת, רחבתו ומשמר הכנסת, התשכ"ח-1968

2. יושב ראש הכנסת רשאי לתת כל הוראה ולנקוט כל אמצעי הנראים לו דרושים לקיום הסדר והביטחון במשכן הכנסת וברחבה.

הוראות
יושב ראש
הכנסת

29ב. (א) יושב ראש הכנסת רשאי להסדיר בתקנות, באישור ועדת הכנסת, את פעולתם של שדלנים במשכן הכנסת.

הסדרת
פעולתם של
שדלנים

(ב) בסעיף זה, "שדלן" - מי שנוקט, דרך עיסוק, בפעולות לשכנוע חבר הכנסת בעניני חקיקה והחלטות הכנסת.

(תיקון מס'
5)

תקנות משכן הכנסת ורחבתו (הסדרת פעולתם של שדלנים), התשנ"ד-1994

בתוקף סמכותי על פי סעיף 29 לחוק משכן הכנסת ורחבתו, התשכ"ח-1968, ובאישור ועדת הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1. **הגדרות**
בתקנות אלה -
"עניני חקיקה" - ניסוח, הגשה, אישור, הנחה, דיון או הצבעה בקשר להצעת חוק בכנסת או בוועדה של הכנסת, או בקשר לתקנות הטעונות אישור או הסכמה של הכנסת או של ועדה כאמור.
2. **היתר יושב ראש הכנסת**
לא יפעל שדלן בכנסת אלא בהיתר יושב ראש הכנסת.
3. **כניסה למשכן**
מי שקיבל היתר מיושב ראש הכנסת לפעול כשדלן בכנסת, יציין בבקשתו להיתר כניסה לכנסת כי הוא שדלן וכן יצהיר כי הוא מודע לתכנון של תקנות אלה.
4. **איסורים**
(א) אסור לשדלן -
 - (1) להביא חבר הכנסת למחוייבות אישית כלפי השדלן או שולחיו כי יצביע או יפעל בדרך מסויימת;
 - (2) להטעות את חבר הכנסת ביחס לעובדה מהותית כלשהי בקשר לעניני חקיקה או החלטה של הכנסת;
 - (3) ליצור מצג מטעה של טובת או רעת הציבור בקשר לעניני חקיקה או החלטה של הכנסת.

(ב) שדלן שהפר איסור מהאיסורים המנויים בתקנת משנה (א), רשאי יושב ראש הכנסת לשלול את ההיתר שנתן לו לפעול כשדלן בכנסת.

חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979^{liv}

- הגדרות** 1. בחוק זה -
- "עובד הציבור" - נושא משרה או תפקיד מטעם המדינה, לרבות חייל כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955;
- "מתנה" - הקניית נכס שלא בתמורה או מתן שירות או טובת הנאה אחרת שלא בתמורה.
- דין מתנה לעובדי הציבור** 2. (א) ניתנה לעובד הציבור באשר הוא עובד הציבור מתנה - בין בישראל ובין בחוץ לארץ, בין שניתנה לו עצמו ובין שניתנה לבן זוגו החי עמו או לילדו הסמוך על שולחנו - ועובד הציבור לא סירב לקבלה ולא החזירה לנותנה לאלתר, תקום המתנה לקנין המדינה; ובמתנה שאין בה קנין חייב עובד הציבור לשלם לאוצר המדינה את שווייה.
- (1א) עובד הציבור רשאי לבקש היתר להקנות לו מתנה שקיבל, ואולם לא יינתן היתר להקניית מתנה למקבלה, לפי סעיף קטן זה, אם יש למתנה ערך בעבור המדינה מלבד ערכה הכלכלי, או אם יש בהקנייתה לעובד הציבור משום חשש לפגיעה בטוהר המידות; קבלת היתר לפי סעיף קטן זה מותנית בתשלום לאוצר המדינה, והכל בדרך, במועד וכפי שיקבע שר המשפטים.
- (ב) סעיף קטן (א) לא יחול על -
- (1) מתנה קטנת ערך וסבירה שניתנה לפי הנהוג בנסיבות הענין;
 - (2) מתנה מחבריו לעבודה, לשירות או לתפקיד של עובד הציבור;
 - (3) פרס שהוענק לעובד הציבור על הישגיו מאוצר המדינה וכן פרס שהוענק לעובד הציבור על הישגיו שלא מאוצר המדינה אם ניתן להענקתו פומבי בדרך שנקבעה בתקנות.
- (ג) במתנה שקמה לקנין המדינה ובסכום שיש לשלם לפי סעיף קטן (א) ינהגו בהחזרה לנותן המתנה, בהענקה לעובד הציבור או בדרך אחרת, הכל לפי שנקבע בתקנות.

- חובת עובד הציבור** 3. (א) על קבלת מתנה שסעיף 2 חל עליה חייב עובד הציבור להודיע ועליו לנהוג בה במועד ובדרך שנקבעו בתקנות.
- (ב) עובד הציבור שהפר ביודעין חובה המוטלת עליו לפי סעיף קטן (א), דינו - קנס פי שלושה משווי המתנה ביום קבלתה או ביום פסק הדין המרשיע, לפי הגבוה יותר.
- (ג) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות מקרים שבהם ניתן לקבל כופר כסף מעובד הציבור שהפר חובה המוטלת עליו לפי סעיף קטן (א) או שנחשד בהפרה כזאת; סכום הכופר לא יעלה על הקנס המירבי שניתן להטיל בשל ההפרה; נתקבל כופר, יופסק כל הליך משפטי לענין ההפרה, אולם אם הוגש כתב אישום אין לקבל כופר כל עוד לא הודיע היועץ המשפטי לממשלה על עיכוב הליכי המשפט.
- תחולה על עובדים ציבוריים אחרים** 4. (א) חוק זה יחול גם על בעלי משרות ותפקידים מטעם רשויות מקומיות ומועצות דתיות.
- (ב) שר המשפטים רשאי בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להחיל חוק זה על בעלי משרות ותפקידים מטעם גופים שהוקמו בחוק ומטעם חברות ממשלתיות לסוגיהן כמשמעותן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975.

(ג) ברשויות המקומיות, במועצות הדתיות ובגוף שעליו הוחל חוק זה לפי סעיף זה, יבוא לענין חוק זה לגבי בעל משרה או תפקיד בהם במקום המדינה - הרשות המקומית, המועצה הדתית או הגוף שמטעמם הוא מכהן במשרה או ממלא את התפקיד, ובמקום אוצר המדינה - קופתם של אותה רשות מקומית או מועצה דתית או אותו גוף כאמור, הכל לפי הענין.

5. שמיירת דינים
חוק זה אינו בא לגרוע מסימן ה' לפרק ט' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, או מכל חיוב או איסור אחר שהוטל על עובד הציבור בחיקוק או בדרך אחרת.

7. ביצוע ותקנות
שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו ובין השאר -

- (1) בענינים המסורים לפי חוק זה לתקנות;
- (2) בדבר כללי התנהגות של עובד הציבור לענין קבלת מתנות, סירוב לקבלן והחזרתן לאלתר;
- (3) בדבר ההוצאות של מסירת מתנה לידי המדינה והתנאים שבהם תישאר מתנה כפקדון בידי מקבלה או בידי אדם אחר.

8. תחילה
תחילתו של חוק זה ששה חדשים מיום פרסומו.

תקנון הכנסת

חלק א': ארגון הכנסת, פרק ראשון: יושב ראש הכנסת והסגנים

1. בחירת יושב ראש הכנסת והסגנים
יושב ראש הכנסת והסגנים, במספר שתקבע הכנסת, ייבחרו על ידי הכנסת בבחירות גלויות.

- (א) ועדת הכנסת רשאית לקבוע כי חבר הכנסת אשר היועץ המשפטי לממשלה מסר עותק של כתב אישום נגדו כאמור בסעיף 4(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן - חוק החסינות) או שמתקיימים נגדו הליכים פליליים כמשמעותם בחוק הכנסת, התשנ"ד-1994 (להלן - חוק הכנסת), לא יהיה מועמד לתפקיד יושב ראש הכנסת או סגן יושב ראש הכנסת, וזאת, בין אם נקבע כי תהיה לו חסינות בפני דין פלילי ובין אם לאו; החליטה ועדת הכנסת שחבר הכנסת לא יהיה מועמד כאמור בסעיף קטן זה, תהיה החלטתה בתוקף כל עוד לא הסתיימו ההליכים הפליליים בעניינו, ואם נקבע שתהיה לו חסינות בפני דין פלילי - בכל תקופת כהונתה של אותה כנסת או לתקופה קצרה יותר שקבעה הוועדה.
- (ב) חבר הכנסת שהורשע, בין בהיותו חבר הכנסת ובין לפני כן, בפסק דין סופי בעבירה פלילית, והחליטה ועדת הכנסת כי יש עם העבירה קלון, וטרם חלפו עשר שנים מיום שגמר לרצות את עונשו, לא יהיה מועמד לתפקיד יושב ראש הכנסת או סגן יושב ראש הכנסת.
- (ג) ועדת הכנסת רשאית לקבוע כי חבר הכנסת שהורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית, בין בהיותו חבר הכנסת ובין לפני כן, נדון למאסר בפועל וטרם חלפו חמש שנים מיום שגמר לרצות את עונשו, לא יהיה מועמד לתפקיד יושב ראש הכנסת או סגן יושב ראש הכנסת.
- (ד) ועדת הכנסת לא תקבע כאמור בסעיפים קטנים (א) עד (ג), אלא לאחר שנתנה לחבר הכנסת שבו מדובר, הזדמנות להשמיע את דברו.
- (ה) על הדיון בוועדה יחולו הוראות סעיף 101א.
- (ו) הליכי הדיון בוועדה יסתיימו בתוך שבוע.

(ז) קבעה ועדת הכנסת כי חבר הכנסת לא יהיה מועמד כאמור, רשאי חבר הכנסת, בתוך 48 שעות, לערער על ההחלטה בפני הכנסת; הדיון בכנסת ייערך בתוך 48 שעות ממועד הגשת הערעור; המערער ינמק את ערעורו ויושב ראש ועדת הכנסת או מי שהוא הסמיך לשם כך ישיב לערעור, כל אחד מהם במסגרת זמן שלא תעלה על 15 דקות; לאחר שמיעת הצדדים תקיים הכנסת הצבעה בלא דיון נוסף.

(ח) ההצבעה בוועדת הכנסת ובכנסת תהיה גלויה.

(ט) חבר הכנסת רשאי לבקש כי הדיון בענינו יתקיים בוועדת האתיקה, אם הוקמה; ביקש חבר הכנסת כאמור, יחולו על הדיון הכללים הנהוגים בוועדת האתיקה והוראות סעיף קטן (ז) לא יחולו; ועדת האתיקה תניח את החלטתה המנומקת על שולחן הכנסת.

(י) הסמכויות הנתונות לוועדת הכנסת יהיו נתונות, כל עוד לא הוקמה, לוועדה המסדרת.

3א. (א) מסר היועץ המשפטי לממשלה עותק של כתב אישום, כאמור בסעיף 4 (א) לחוק החסינות, נגד יושב ראש הכנסת או סגן יושב ראש הכנסת (להלן בסעיף זה ובסעיפים 3 ב ו-3 ג - נושא המשרה), או שמתקיימים נגד מי מהם הליכים פליליים כמשמעותם בחוק הכנסת, תחליט ועדת הכנסת אם להציע לכנסת להשעות את נושא המשרה מכהונתו, או לקבוע לה סייגים, וזאת בין אם נקבע כי תהיה לו חסינות בפני דין פלילי ובין אם לאו.

(ב) על הדיון בוועדת הכנסת יחולו הוראות סעיף 101א.

(ג) הושעה יושב ראש הכנסת מכהונתו, ימלא את מקומו סגן יושב ראש הכנסת, כאמור בסעיף 20א לחוק-יסוד: הכנסת.

(ד) ניתן פסק דין סופי במשפטו של נושא המשרה, וזיכה בית המשפט את חבר הכנסת או שלא קבע כי יש בעבירה שבה הרשיעו משום קלון, תסתיים ההשעיה או יבוטלו הסייגים לכהונה, לפי הענין.

השעיה
מכהונה
מחמת עבירה
(תיקונים מס'
63 ו-86)

העברה
מכהונה
מחמת עבירה
(תיקון
מס' 63)

3.ב. (א) הורשע נושא משרה בפסק דין סופי במהלך כהונתה של אותה כנסת, בעבירה פלילית, וקבע בית המשפט שיש עם העבירה קלון, תחליט ועדת הכנסת אם להציע לכנסת להעבירו מכהונתו.

(ב) על הדיון בוועדת הכנסת יחולו הוראות סעיף 101א.

העברה
מכהונה שלא
מחמת עבירה
(תיקון
מס' 63)

3.ג. הוגשה לוועדת הכנסת קובלנה נגד נושא משרה לפי הוראות סעיף 8 לחוק הכנסת, יחולו על הדיון בוועדת הכנסת הוראות סעיף 101א.

5. יושב ראש הכנסת ינהל את עניני הכנסת, ייצג אותה כלפי חוץ, ישמור על כבודה, על סדר ישיבותיה ועל קיום תקנונה; הוא ישב ראש בישיבות הכנסת, ינהלן, יעמיד את השאלות להצבעה ויקבע את תוצאותיה וכן התוצאות של כל הבחירות המתקיימות בכנסת.

תפקידי סגני
היושב ראש

6. (א) נעדר יושב ראש הכנסת מישיבת הכנסת, ימלא אחד הסגנים את מקומו.

(ב) יושב ראש הכנסת רשאי למסור, מזמן לזמן, את הנהלת ישיבת הכנסת או כל תפקיד מתפקידיו לאחד הסגנים.

(ג) לסגן יושב ראש הכנסת, כשהוא מנהל את ישיבת הכנסת או ממלא אחד מתפקידי יושב ראש הכנסת, יהיו כל החובות והסמכויות הנתונות ליושב ראש הכנסת באותו מעמד.

חלק א': ארגון הכנסת, פרק שני: ועדות

סייג לבחירה
(תיקונים מס'
63 ו-86)

10.א. (א) מסר היועץ המשפטי לממשלה עותק של כתב אישום נגד חבר הכנסת, כאמור בסעיף 4(א) לחוק החסינות או שמתקיימים נגד חבר הכנסת הליכים פליליים, כמשמעותם בחוק הכנסת, והוצע לבחור בחבר הכנסת האמור לתפקיד יושב ראש ועדה, תחליט ועדת הכנסת, בין אם נקבע, לפי חוק החסינות, כי תהיה לו חסינות בפני דין פלילי ובין אם לאו, על אחד מאלה:

- (1) אין מניעה לבחירת חבר הכנסת לתפקיד;
- (2) חבר הכנסת יכהן בתפקיד, עם או בלי סייגים שתקבע הוועדה, והכל עד לסיום ההליכים המשפטיים נגדו, ואם נקבע שתהיה לו חסינות בפני דין פלילי - בכל תקופת כהונתה של אותה כנסת או לתקופה קצרה יותר שקבעה הוועדה;
- (3) אין לבחור בחבר הכנסת לתפקיד.
- (ב) ועדת הכנסת לא תקבע כאמור בסעיף קטן (א)(2) או (3), אלא לאחר שנתנה לחבר הכנסת שבו מדובר, הזדמנות להשמיע את דברו.
- (ג) על הדיון בוועדה יחולו הוראות סעיף 101א.
- (ד) קבעה ועדת הכנסת כאמור בסעיף קטן (א)(2) או (3), רשאי חבר הכנסת לערער על ההחלטה בפני הכנסת; המערער ינמק את ערעורו ויושב ראש ועדת הכנסת או מי שהוא הסמיך לשם כך ישיב לערעור, כל אחד מהם במסגרת זמן שלא תעלה על 15 דקות; לאחר שמיעת הצדדים תקיים הכנסת הצבעה בלא דיון נוסף.
- (ה) ההצבעה בוועדת הכנסת ובכנסת תהיה גלויה.
- (ו) חבר הכנסת רשאי לבקש כי הדיון בענינו יתקיים בוועדת האתיקה, אם הוקמה; ביקש חבר הכנסת כאמור, יחולו על הדיון הכללים הנהוגים בוועדת האתיקה והוראות סעיף קטן (ד) לא יחולו; ועדת האתיקה תניח את החלטתה המנומקת על שולחן הכנסת.
- (ז) כל עוד לא הסתיימו ההליכים לפי סעיפים קטנים (ב) עד (ו), תבחר הוועדה יושב ראש זמני מבין חבריה, לפי המלצת ועדת הכנסת.

השעיה
מכהונה
(תיקונים מס'
63 ו-86)

10.ב. (א) ועדת הכנסת רשאית, בהחלטה שהתקבלה ברוב חבריה, להשעות יושב ראש ועדה מכהונתו או לקבוע לה סייגים, אם מסר היועץ המשפטי לממשלה עותק של כתב אישום נגדו, כאמור בסעיף 4(א) לחוק החסינות או אם מתקיימים נגדו הליכים פליליים כמשמעותם בחוק הכנסת, בין אם נקבע כי תהיה לו חסינות בפני דין פלילי ובין אם לאו, וזאת עד לסיום ההליכים המשפטיים נגדו, ואם נקבע שתהיה לו

חסינות בפני דין פלילי - בכל תקופת כהונתה של אותה כנסת או לתקופה קצרה יותר שקבעה הוועדה.

(ב) על החלטת ועדת הכנסת לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 10א(ב) עד (ז), בשינויים המחויבים.

10.ג. (א) החלטה לאחר פסק דין פסק דין (תיקון מס' 63) ניתן פסק סופי במשפטו של יושב ראש ועדה, או מי שננקטו לגביו הליכים (להלן - הנידון), והוראות סעיף 42 לחוק-יסוד: הכנסת, אינן חלות, רשאית ועדת הכנסת או ועדת האתיקה, לפי הענין, להסיר את המגבלה שהטילה עליו לפי סעיף 10א או לבטל את ההשעיה לפי סעיף 10ב, ולבחור בנידון כיושב ראש קבוע לוועדה, עם או בלי סייגים, או להחליט שהנידון לא יכהן או יחדל לכהן כיושב ראש ועדה, הכל לפי הענין.

(ב) על הליכים לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 10א(ב) עד (ו).

10.ד. הוראות סעיפים 10א עד 10ג יחולו, בהתאמה, על נושאי תפקידים אחרים בכנסת כפי שתקבע ועדת הכנסת.

נושאי
תפקידים
אחרים
(תיקון
מס' 63)

10ה. (א) לא ימנה יושב ראש הכנסת כחבר בוועדת האתיקה, חבר הכנסת שהיועץ המשפטי לממשלה מסר עותק של כתב אישום נגדו, כאמור בסעיף 4(א) לחוק החסינות, או שמתקיימים נגדו הליכים פליליים כמשמעותם בחוק הכנסת, או שהורשע במהלך כהונתה של אותה כנסת בפסק דין סופי בעבירה פלילית, וזאת בין אם נקבע כי תהיה לו חסינות בפני דין פלילי ובין אם לאו.

(ב) יושב ראש הכנסת רשאי להשעות את חברותו של חבר הכנסת בוועדת האתיקה, אם היועץ המשפטי לממשלה מסר עותק של כתב אישום נגדו, כאמור בסעיף 4(א) לחוק החסינות או שמתקיימים נגדו הליכים פליליים כמשמעותם בחוק הכנסת, וזאת בין אם נקבע כי תהיה לו חסינות בפני דין פלילי ובין אם לאו; החליט יושב ראש הכנסת על השעיית חבר הכנסת, רשאי היושב ראש למנות לו מחליף לתקופת ההשעיה; יושב ראש הכנסת יקבע את תקופת ההשעיה, ובלבד שאם התקיימו הליכים פליליים נגד חבר הכנסת תימשך ההשעיה כל עוד לא הסתיימו ההליכים.

(ג) זיכה בית המשפט את חבר הכנסת בפסק דין סופי, יחליט יושב ראש הכנסת אם יחזור חבר הכנסת לכהן כחבר בוועדת האתיקה או יועבר מכהונתו וימונה חבר אחר במקומו.

(ד) יושב ראש הכנסת יעביר את חבר הכנסת מכהונתו בוועדת האתיקה, וימנה חבר אחר במקומו, אם הורשע חבר הכנסת, במהלך כהונתה של אותה כנסת, בפסק דין סופי בעבירה פלילית.

חלק א': ארגון הכנסת, פרק רביעי: חברי הכנסת

22. חבר הכנסת יתמיד במיטב יכולתו בהשתתפות בישיבות מליאת הכנסת ובישיבות הוועדות שהוא חבר בהן.
השתתפות
בישיבות
(תיקון
מס' 24)

חלק ב': עבודת הכנסת, פרק רביעי: סדר הדיונים - הוראות כלליות, סימן ג': הוראות נוספות

- ציוות להוראות** 68. (א) חבר הכנסת חייב בזמן הישיבות לציית להוראות היושב ראש.
- (ב) חבר הכנסת שנפגע על ידי החלטה, הערה או הוראה של היושב ראש רשאי לערער לפני ועדת הכנסת; החלטת ועדת הכנסת תהא סופית.
69. **קריאה לסדר** חבר הכנסת המתנהג בישיבת הכנסת בצורה הפוגעת בכבוד הכנסת או בכבוד אחד מחבריה או בסדר דיוניה, יזהירו היושב ראש בהודיעו שהוא קורא אותו לסדר.
70. **שלילת רשות הדיבור, הוצאה והרחקה מישיבה (תיקונים מס' 46, 14, 13 ו-68)** (א) קרא היושב ראש את חבר הכנסת לסדר שלוש פעמים בישיבה אחת, רשאי היושב ראש לשלול ממנו את רשות הדיבור באותה ישיבה, או להוציא את החבר מהישיבה ואם היה צורך בכך - לתת הוראה להוצאתו בכוח; הוצא חבר הכנסת כאמור, רשאי הוא להיכנס לישיבה לצורך הצבעה בלבד.
- (ב) הוצא חבר הכנסת מהישיבה, ישקול היושב ראש שהוציאו או יושב ראש הכנסת אם להביא את הענין בפני ועדת האתיקה של הכנסת.
- (ג) הובא ענינו של חבר הכנסת בפני ועדת האתיקה, רשאית היא להחליט על אחד מאלה:
- (1) נזיפה;
 - (2) נזיפה חמורה;
 - (3) הרחקת חבר הכנסת למשך עד 10 ימי ישיבות, ואולם, חבר הכנסת יהיה רשאי להיכנס לישיבה לצורך הצבעה בלבד; נכנס חבר הכנסת לצורך הצבעה וקרא קריאת ביניים, ניתן יהיה להרחיקו ל-10 ימי ישיבות נוספים;
 - (4) שלילת זכותו של חבר הכנסת לקבל רשות דיבור במליאה למשך 10 ימי ישיבות;

(5) איסור הגשת שאילתות בעל פה, הצעות לסדר היום והצעות חוק, לתקופה שתקבע הוועדה, אך לא יותר מאשר עד סופו של אותו כנס.

71. הפסקת הישיבה
חבר הכנסת שאינו מציית להוראות היושב ראש אחרי שנקרא לסדר שלוש פעמים, רשאי היושב ראש להפסיק את ישיבת הכנסת לזמן קצר.

71א. הצגת חפץ או עשיית מעשה שאינם הולמים (תיקונים מס' 39 ו-46)
(א) הציג חבר הכנסת מעל דוכן הנואמים או בהנמקה מהמקום חפץ כלשהו או עשה מעשה שאינו הולם בנסיבות הענין - יורה לו היושב ראש, אם ראה צורך בכך, לרדת מהדוכן, ויטול ממנו את רשות הדיבור.

(ב) חבר הכנסת שניטלה ממנו רשות הדיבור בהתאם להוראות סעיף זה - לא יבקש ולא יקבל רשות דיבור במליאה, למשך שלושה ימי ישיבות.

(ג) (1) חבר הכנסת שנשללה ממנו זכות הדיבור כאמור - רשאי לערער על שלילת זכותו בישיבתה הקרובה של ועדת האתיקה

של הכנסת, וזו רשאית לבטל או לקצר תקופה זו.

(2) ערעור לפי סעיף זה יוגש באמצעות יושב ראש הכנסת; הוגש ערעור - תישלל זכות הדיבור רק ביום בו הורה היושב ראש על כך, ויתרת התקופה של שלילת הזכות תידחה עד לאחר מתן החלטתה של ועדת האתיקה של הכנסת; יושב ראש הכנסת יודיע על כך לכנסת.

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מזכותו של כל אדם לקבול בפני ועדת האתיקה, בהתאם לכללי האתיקה לחברי הכנסת.

- 71.ב. חבר הכנסת הנוכח בישיבת הכנסת ואשר מכשיר הרדיו-טלפון-נייד או מכשיר הזימונית שברשותו משמיע צלולים, או שהוא משוחח במכשיר רדיו-טלפון-נייד, יוציאו היושב ראש מהישיבה. **שימוש ברדיו-טלפון-נייד (תיקון מס' 61)**
72. (א) הפר חבר הכנסת את הסדר הפרה חמורה, או שפגע בכבוד הכנסת, בכבוד היושב ראש או בכבוד אחד מחבריה, רשאי היושב ראש להוציאו על אתר מהישיבה, ואם יהיה צורך בכך - לתת הוראה להוצאתו בכוח; לענין זה יראו הפרעה בעת הצבעה, כהפרה חמורה. (ב) הוצא חבר הכנסת מהישיבה כאמור בסעיף זה, יחולו הוראות סעיף 70 (ב) ו-(ג).
- (ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מזכותו של כל אדם לקבול בפני ועדת האתיקה, בהתאם לכללי האתיקה לחברי הכנסת.
73. (א) החליטה ועדת האתיקה של הכנסת להרחיק חבר הכנסת מארבעה ימי ישיבות הכנסת או יותר, או לשלול זכותו של חבר הכנסת לקבל רשות דיבור במליאה למשך ארבעה ימי ישיבות או יותר, או לאסור על חבר הכנסת הגשת שאילתות בעל פה, הצעות לסדר היום והצעות חוק, לתקופה העולה על שבועיים, רשאי חבר הכנסת לערער על ההחלטה בפני הכנסת בשעה שיקבע לכך היושב ראש. (ב) הכנסת תשמע את המערער ואת המתנגד לערער, כל אחד בתחום של חמש דקות, ותחליט בדבר בלי ויכוח נוסף.
74. חבר שהמשיך באי ציות גם לאחר חידוש הישיבה שהופסקה לפי סעיף 71, או שסירב לעזוב את אולם הישיבות בניגוד להחלטת ועדת האתיקה של הכנסת או הכנסת לפי סעיף 72, רשאי היושב ראש להחליט על הרחקתו מאולם הישיבות בכוח, ויתן הוראה מתאימה לקצין הכנסת. **הרחקה בכוח (תיקון מס' 46)**

**חלק ב': עבודת הכנסת, פרק רביעי: סדר הדיונים - הוראות כלליות,
סימן ד': בחירת נציגי הכנסת לוועדות בחירת שופטים וכו'**

- מועמדות
חבר הכנסת
(תיקונים מס'
58 ו-86)
- 74ג. (א) ועדת הכנסת רשאית לקבוע כי חבר הכנסת אשר היועץ המשפטי לממשלה מסר עותק של כתב אישום נגדו כאמור בסעיף 4(א) לחוק החסינות או שמתקיימים נגדו הליכים פליליים כמשמעותם בחוק הכנסת, לא יהיה מועמד כחבר בוועדת מינוי, וזאת בין אם נקבע כי תהיה לו חסינות בפני דין פלילי ובין אם לאו; החליטה ועדת הכנסת שחבר הכנסת לא יהיה מועמד כאמור בסעיף קטן זה, תהיה החלטתה בתוקף כל עוד לא הסתיימו ההליכים הפליליים בעניינו, ואם נקבע שתהיה לו חסינות בפני דין פלילי - בכל תקופת כהונתה של אותה כנסת או לתקופה קצרה יותר שקבעה הוועדה.
- (ב) חבר הכנסת שהורשע במהלך כהונתה של אותה כנסת בפסק דין סופי בעבירה פלילית, וקבע בית המשפט שיש עם העבירה קלון, לא יהיה מועמד כחבר בוועדת מינוי במהלך כהונתה של אותה כנסת.
- (ג) ועדת הכנסת רשאית לקבוע כי חבר הכנסת שהורשע במהלך כהונתה של אותה כנסת, בפסק דין סופי בעבירה פלילית, לא יהיה מועמד כחבר בוועדת מינוי במהלך כהונתה של אותה כנסת.
- (ד) ועדת הכנסת לא תקבע כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ג), אלא לאחר שנתנה לחבר הכנסת שבו מדובר, הזדמנות להשמיע את דברו.
- (ה) על הדיון בוועדה יחולו הוראות סעיף 101א.
- (ו) קבעה ועדת הכנסת כי חבר הכנסת לא יהיה מועמד כאמור, רשאי חבר הכנסת לערער על ההחלטה בפני הכנסת; הכנסת תשמע את המערער ואת חבר ועדת הכנסת המתנגד לערעור - כל אחד בשיעור זמן שלא יעלה על 15 דקות - ותחליט בלי דיון נוסף.
- (ז) ההצבעה בוועדת הכנסת ובכנסת תהיה גלויה.
- 74ד. (א) הוראות סעיף זה יחולו לגבי מועמד דרוזי שאינו חבר הכנסת.
- מועמדות מי
שאינו חבר

(ב) ועדת הכנסת רשאית לקבוע כי מי שמתקיימים נגדו הליכים פליליים כמשמעותם בחוק הכנסת, לא יהיה נציג הכנסת בוועדת מינוי, כל עוד לא הסתיימו ההליכים המשפטיים בענינו.

(ג) מי שהורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית, וקבע בית המשפט שיש עם העבירה קלון, לא יהיה נציג הכנסת בוועדת מינוי.

(ד) ועדת הכנסת רשאית לקבוע כי מי שהורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית, לא יהיה נציג הכנסת בוועדת מינוי.

(ה) ועדת הכנסת לא תקבע כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ד), אלא לאחר שנתנה לאדם שבו מדובר ולכל אחד מחברי הכנסת שהציעו אותו, הזדמנות להשמיע את דברם.

(ו) על הדיון בוועדה יחולו הוראות סעיף 101א.

(ז) קבעה ועדת הכנסת כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ד), רשאי כל אחד מחברי הכנסת שהציעו את המועמד, לערער את ההחלטה בפני הכנסת, כאמור בסעיף 74ג(ו).

(ח) ההצבעה בוועדת הכנסת ובכנסת תהיה גלויה.

(א) 174. הפסקת חברות בוועדות מינוי (תיקונים מס' 58 ו-86)
ועדת הכנסת רשאית להציע לכנסת להשעות חברותו של חבר הכנסת בוועדת מינוי, לתקופה שתקבע, אם היועץ המשפטי לממשלה מסר עותק של כתב אישום נגדו, כאמור בסעיף 4(א) לחוק החסינות או שמתקיימים נגדו הליכים פליליים כמשמעותם בחוק הכנסת, וזאת בין אם נקבע כי תהיה לו חסינות בפני דין פלילי ובין אם לאו.

(ב) ועדת הכנסת תציע לכנסת להפסיק את חברותו של חבר הכנסת בוועדת מינוי, אם הורשע, במהלך כהונתה של אותה כנסת, בפסק דין סופי בעבירה פלילית, וקבע בית המשפט שיש עם העבירה קלון, וכאשר הוראות סעיף 42א לחוק-יסוד: הכנסת אינן חלות לגביו.

(ג) ועדת הכנסת רשאית להציע לכנסת להפסיק את חברותו של חבר הכנסת בוועדת מינוי, אם הורשע, במהלך כהונתה של אותה כנסת, בפסק דין סופי בעבירה פלילית.

(ד) על ההליך בוועדת הכנסת יחולו הוראות סעיף 101א.

(ה) הכנסת תשמע את נציג ועדת הכנסת ואת חבר הכנסת שבו מדובר - כל אחד בשיעור זמן שלא יעלה על 15 דקות - ותחליט בלא דיון נוסף.

(ו) ההצבעה בוועדת הכנסת ובכנסת תהיה גלויה.

(ז) השעתה או הפסיקה הכנסת את חברותו של חבר הכנסת בוועדת מינוי, תבחר חבר הכנסת אחר במקומו.

(ח) הוראות סעיף זה יחולו על חבר דרוזי בוועדת המינוי שאינו חבר הכנסת, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) ועדת הכנסת רשאית להציע לכנסת להשעות את הנציג אם הוגש נגדו כתב אישום;

(2) הוראות סעיף 74ד(ה) ו-(ז), יחולו בהתאם.

חלק ב': עבודת הכנסת, פרק שישי: עבודת הוועדות

103ב. קרא יושב ראש הוועדה את חבר הכנסת לסדר שלוש פעמים בישיבה אחת, רשאי היושב ראש לשלול ממנו את רשות הדיבור באותה ישיבה או להוציא את החבר מהישיבה, ואם היה צורך בכך - לתת הוראה להוצאתו בכוח. **שליטת רשות הדיבור, הוצאה והרחקה מישיבה (תיקון מס' 16)**

103ב1. חבר הכנסת הנוכח בישיבת ועדה, ואשר מכשיר הרדיו-טלפון-נייד או מכשיר הזימונית שברשותו משמיע צלצולים, או שהוא משוחח במכשיר רדיו-טלפון-נייד, יוציא היושב ראש מהישיבה. **שימוש ברדיו-טלפון-נייד (תיקון מס' 61)**

103ג. הוצא חבר הכנסת מישיבות של ועדה, רשאית סיעתו לשלוח חבר אחר שימלא את מקומו. **החלפת חבר הכנסת שהוצא מישיבה (תיקון מס' 16)**

103ד. נמנה חבר הכנסת שהוצא מישיבה או מישיבות של ועדה על סיעת יחיד, יהיה רשאי להיכנס לישיבה לצורך הצבעה בלבד. **הצבעה (תיקון מס' 16)**

103. חבר הכנסת שהוצא משיבת ועדה, רשאי לערער על הוצאתו בפני ועדת
האתיקה של הכנסת.
ערעור
(תיקונים
מס' 16 ו-46)

103. (א) סבר יושב ראש הוועדה כי התנהגותו של חבר הכנסת שהוצא
משיבת הוועדה היתה חמורה, רשאי הוא להביא את הענין בפני
ועדת האתיקה של הכנסת.
דיון בוועדת
האתיקה
(תיקונים
מס' 16,
46 ו-68)

(ב) הביא יושב ראש הוועדה את הענין בפני ועדת האתיקה, רשאית היא
להחליט על הרחקתו של חבר הכנסת משיבות הוועדה שמספרן לא
יעלה על 10; לא היה חבר הכנסת חבר הוועדה שממנה הורחק,
רשאית הוועדה להרחיקו כאמור מאחת הוועדות שבה הוא חבר.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מזכותו של כל אדם לקבול בפני
ועדת האתיקה, בהתאם לכללי האתיקה לחברי הכנסת, על התנהגותו
של חבר הכנסת בוועדה.

103. (א) חברי ועדה ישתתפו בדיוני הוועדה ובהצבעות הנערכות בה בכפוף
לכללי האתיקה של חברי הכנסת.
הגבלת
השתתפות
בישיבות
ועדה (תיקון
מס' 30)

(ב) חבר הכנסת שהוא צד לתלונה יהיה נוכח בישיבתה של ועדת הכנסת
לשם הצגת טיעונו ומתן תשובות לשאלות וכן יהיה נוכח בשלב
בירור התלונה; סיימה הוועדה את דיוניה, תסכם את עמדתה ותקבל
החלטתה שלא בנוכחותו של חבר הכנסת כאמור גם אם הוא חבר
הוועדה.

(ג) לענין סעיף קטן (ב), "צד לתלונה" הוא:

- (1) מי שהתלונן ומי שהוגשה נגדו תלונה לפי סעיף 13(א)(1);
- (2) מי שביקש הרחקתו של חבר הכנסת משיבות הכנסת או
מישיבות ועדה וחבר הכנסת שבהרחקתו דנים לפי סעיפים 70
(ב), 72(ב) או 103(א);

(3) חבר הכנסת שערער על החלטת יושב ראש הישיבה או יושב ראש ועדה לפי סעיפים 68(ב) ו-103ה ויושב ראש הישיבה או יושב ראש הוועדה הנוגע בדבר.

כללי אתיקה לחברי הכנסת

פרק א': פרשנות

הגדרות 1. בכללים אלה:

"בן משפחה" - בן זוג, ילד קטין או כל קרוב שפרנסתו על חבר הכנסת;
"ועדת האתיקה" - ועדת האתיקה שמונתה לפי סעיף 18;
"לקוח" - מי שנותן, או אמור לתת, שכר או תמורה בעד שירותים;
"ענין אישי" - הנאה חומרית, ישירה או עקיפה, של חבר הכנסת, של קרובו, של לקוחו, או של חבר בני אדם, מואגד ושאינו מואגד, העוסק בפעילות המכוונת להשגת רווחים שחבר הכנסת חבר בהנהלתו או נושא משרה בו, למעט ענין הנוגע לענף משקי שחבר הכנסת משתייך אליו;
"קרוב" - בן זוג, הורה, צאצא וכל קרוב משפחה שפרנסתו על חבר הכנסת;
"רשות ממשל" - המדינה, רשות מקומית, תאגיד שהוקם מכוח דין, למעט בית משפט ובית דין.

פרק ב': כללי יסוד

- ערכים כללים** א1. חבר הכנסת -
(תיקון מס' 10)
- (1) ימלא את תפקידו מתוך נאמנות לערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
- (2) הוא נאמן הציבור וחובתו לייצג את ציבור בוחריו באופן שישרת את כבוד האדם, קידום החברה וטובת המדינה;
- (3) יקפיד לקיים את דיני המדינה ויפעל לקדם את עקרון שלטון החוק;
- (4) ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי תפקידו בכנסת, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת;
- (5) ימלא את שליחותו בכנסת באחריות, ביושר ובהגינות, מתוך מחויבות למעמדו כמנהיג בחברה, וישאף לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה;
- (6) יימנע מאפשרות של ניגוד ענינים, ובכל מקרה של ניגוד בין טובת הכלל לבין ענין אישי יעדיף את טובת הכלל.
2. **כבוד הכנסת**
(תיקון מס' 1)
- חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו ואת חובותיו כחבר הכנסת, ויימנע משימוש בלתי ראוי בחסינויותיו ובזכויותיו כחבר הכנסת.
3. **מילוי התפקיד**
- חבר הכנסת יקדיש למילוי תפקידו כחבר הכנסת את כל הזמן הדרוש לכך, ויבכר בזמן הזה את מילוי תפקידו על פני כל עיסוק אחר.
4. **מילוי השליחות**
- חבר הכנסת לא יקבל, בין במישרין ובין בעקיפין, הנאה חומרית בעד מעשה שעשה, בכנסת או מחוץ לה, בתפקידו או במעמדו כחבר הכנסת.

פרק ג': הגבלות בענינים אישיים

5. **ענין אישי** (א) לא יהיה לחבר הכנסת במילוי תפקידו ענין אישי, ולא יהיה ניגוד ענינים בין מילוי תפקידו כחבר הכנסת לבין ענינו האישי.
(ב) חבר הכנסת לא ייזום דבר שיש לו בו ענין אישי ולא יהיה שותף ליוזמה כזו.

6. **גילוי** היה לחבר הכנסת ענין אישי בדיון או בהצבעה, בכנסת או בוועדותיה, יודיע על כך, מיד, לוועדת האתיקה וכן ליושב ראש הכנסת או ליושב ראש הוועדה, לפי הענין; חבר הכנסת כאמור לא ייזום, בין במישרין ובין בעקיפין, הצעה כלשהי באותו נושא, ולא ישתתף בדיון בו, אלא לאחר שהודיע, בכנסת או בוועדה, לפי הענין, במעמד הדיון, על ענינו האישי; היה הדיון בוועדה - לא ישתתף חבר הכנסת בהצבעה על אותו נושא.

7. **איסור ניצול ידיעות** חבר הכנסת לא ינצל, בין במישרין ובין בעקיפין, למען ענינו האישי או למען ענין חומרי של אדם אחר, ידיעה מוקדמת, או ידיעה סודית, או כל ידיעה אחרת, שהגיעה אליו במילוי תפקידו ושאיננה נחלת הכלל.

8. **רכישת נכסי המדינה** חבר הכנסת לא ירכוש ולא יקבל נכסי המדינה, בין במישרין ובין בעקיפין, מלבד רכישה או קבלה של נכסים הנמכרים או הנמסרים בדרך אחרת לציבור, על פי עקרונות כלליים ומוגדרים מראש, ואשר לציבור אפשרות שווה לרכשם או לקבלם.

פרק ד': הגבלות בענין לקוחות

9. **ייצוג בפני הכנסת** חבר הכנסת לא ייצג לקוח, ולא יפעל למען לקוח, בכנסת או בוועדותיה.
10. **קבלת לקוחות במשכן הכנסת** חבר הכנסת לא יקבל לקוח במשכן הכנסת, ולא יפעל במשכן הכנסת בענין לקוח.

11. סייגים
בייצוג
ובייעוץ
חבר הכנסת לא ייצג בשכר רשות ממשל, ולא ישמש יועץ בשכר לרשות
ממשל.
12. ייצוג בפני
רשויות
ממשל
(תיקונים מס'
2 ו-3)
(א) חבר הכנסת לא ייצג לקוח בפני רשות ממשל, אלא בענין הטעון רישום
בפנקס המתנהל על פי דין.
(ב) חבר הכנסת המייצג לקוח בפני רשות ממשל בענין כאמור בסעיף קטן
(א), ינהג לפי כללים אלה:
(1) מקום שנקבעו כללים או מבחנים להכרעת רשות הממשל בענין,
לא יבקש חבר הכנסת לחרוג מהם, אלא אם כן נקבעה בהם
הדרך לכך ובהתאם לאותה דרך;
(2) מקום שלא נקבעו כללים או מבחנים כאמור בפסקה (1), ימציא
חבר הכנסת העתק מפנייתו ליועץ המשפטי לממשלה או לבא
כוחו בד בבד עם המצאתה לרשות הממשל.
(ג) הוראת סעיף זה תחול גם על ייצוג בידי שותפו או עובדו של חבר
הכנסת, אלא אם כן יחסי השותפות או העבודה, לפי הענין, נוצרו
שישה חודשים או יותר לפני שהיה לחבר הכנסת; ועדת האתיקה
רשאית, מטעמים מיוחדים, להתיר לחבר הכנסת לחרוג במקרה מסוים
מהוראות סעיף קטן זה.

פרק ה': הגבלות כהונה

13. משרה בגוף
או בתאגיד
חבר הכנסת לא יהיה חבר במועצת המנהלים של תאגיד שהוקם על פי דין או
של גוף ממשלתי.
14. הרצאות
ושליחות
(תיקון מס' 8
)
חבר הכנסת לא יקבל תשלום בעד הרצאות או הופעות בחוץ לארץ; בכל
מקרה לא יקבל חבר הכנסת תשלום אם נסע לחוץ לארץ בשליחות ממלכתית
או בשליחות מוסד ציבורי.

פרק ו': הצהרת הון

15. (א) **ההצהרה (תיקונים מס' 1, 6 ו-7)**
- תוך שישים ימים מיום היבחרו לכנסת, או מיום שהיה לחבר הכנסת, כל אימת שחל, לדעתו, שינוי משמעותי בתוכן הצהרתו, וכן תוך שישים ימים לאחר סיום כהונתו כחבר הכנסת, יגיש חבר הכנסת ליושב ראש הכנסת, על פי טופס שקבע יושב ראש הכנסת, הצהרה שבה הפרטים הבאים:
- (1) ההון, הנכסים, הזכויות, ההתחייבויות והחובות שיש לחבר הכנסת ולבני משפחתו; בהצהרה יצויין סוג הנכסים וערכם בעת רכישתם;
- (2) מקורות ההכנסה של חבר הכנסת ובני משפחתו וסכומי ההכנסה מכל מקור נוסף.
- (ב) חבר הכנסת אשר נבחר לתקופת כהונה רצופה נוספת, ואשר אינו חייב בהגשת הצהרת הון כאמור בסעיף קטן (א), יגיש ליושב ראש הכנסת, בתוך שישים ימים מיום היבחרו לתקופת כהונה נוספת, הצהרה שלפיה לא חל שינוי משמעותי בתוכן הצהרתו הקודמת.
- (ג) מי שחברותו בכנסת הושעתה לפי סעיף 42ב(א) לחוק-יסוד: הכנסת, יגיש ליושב ראש הכנסת הצהרת הון, כאמור בסעיף קטן (א), בתוך שישים ימים מיום שחזר למלא את משרתו לפי סעיף 43(ב) לחוק-יסוד: הכנסת.
- 15א. על אף האמור בסעיף 15, רשאי יושב ראש הכנסת, אם סבר כי הנסיבות מצדיקות זאת, להאריך את המועד להגשת ההצהרה מפעם לפעם, לתקופה שלא תעלה על 30 ימים, ובלבד שסך כל ההארכות לא יעלה על 90 ימים.
16. (א) **פעולת יושב ראש הכנסת**
- יושב ראש הכנסת ישמור על סודיות הצהרות חברי הכנסת ולא יגלה כל פרט מהן, אלא בהסכמתו או על פי בקשתו של חבר הכנסת המצהיר, או על פי דרישה של בית המשפט.

- (ב) יושב ראש הכנסת רשאי, אם לדעתו נסיבות הענין מצדיקות זאת, לדווח על אי קיום כללי פרק זה או על סטייה מהם בידי חבר הכנסת, לוועדת האתיקה של הכנסת ולהביא לידיעתה את ממצאיו.
- (ג) ראה יושב ראש הכנסת כי קיים חשש לעבירה פלילית, יעביר את הענין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה.

פרק ז': ועדת האתיקה

17. שיפוט (תיקון מס' 9)
(בוטל)
18. הקמת ועדת אתיקה (תיקון מס' 9)
(בוטל)
19. ועדת האתיקה תקבל קובלנה נגד חבר הכנסת, תדון ותכריע בה, אחר שתתן לו הזדמנות נאותה לסתור את הקובלנה, להביא את ראיותיו ולהשמיע את טענותיו, בדרכים שתקבע הוועדה. שמיעת קובלנה
20. החלטות הוועדה (תיקון מס' 9)
(בוטל)
21. איסור פרסום הליכי אתיקה נגד חבר הכנסת ודיוני ועדת האתיקה בהם, והמסמכים, הפרוטוקולים וההחלטות בענינם, יהיו חסויים; אין לנכוח בהם אלא ברשות הוועדה, ואין לפרסמם, כולם או מקצתם, אלא ברשות בכתב מאת הוועדה ובתנאים שתקבע.
22. נהלים ועדת האתיקה תקבע בעצמה את סדרי עבודתה, את נוהל הטיפול בקובלנות ואת נוהל דיוניה.

23. **חוות דעת** היה לחבר הכנסת ספק אם מעשה מסוים שלו מתיישב עם כללי האתיקה, רשאי הוא לבקש חוות דעת ועדת האתיקה; בסעיף זה, "מעשה" - לרבות מחדל.
24. **תקדימי אתיקה** ענין הנוגע לאתיקה של חברי הכנסת שאין עליו הוראה בכללים אלה, תחליט בו ועדת האתיקה.
25. **פרשנות** הסמכות לפרש את כללי האתיקה נתונה בלעדית בידי ועדת האתיקה.
26. **קבצי אתיקה** ועדת האתיקה רשאית לפרסם להזכרת חברי הכנסת, קבצים של כללי אתיקה שבהם ירוכזו הדינים, הכללים, ההחלטות וחוות הדעת הנוגעים לאתיקה.

פרק ח': שונות

27. **הוראת מעבר** על אף האמור בסעיף 15, חבר הכנסת העשירית יגיש את הצהרתו הראשונה תוך תשעים ימים מיום תחילתו של סעיף 15, וחבר הכנסת העשירית שהיה לחבר הכנסת אחרי תחילתו של סעיף 15 - תוך תשעים ימים מיום שהיה לחבר הכנסת.
28. **תחילה** (א) תחילתם של כללים אלה, למעט סעיפים 11, 12 (א) ו-ג, 13, 15 ו-16, ביום כ"ה בכסלו התשמ"ד (1 בדצמבר 1983).
- (ב) תחילתם של סעיפים 11, 12 (א) ו-13 - ביום כ"ז באדר א' התשמ"ד (1 במארכ 1984).
- (ג) תחילתם של סעיפים 15 ו-16 - ביום א' בסיון התשמ"ד (1 ביוני 1984).
- (ד) תחילתו של סעיף 12 (ג) - ביום תחילת כהונתה של הכנסת האחת עשרה.

נוהל אתיקה לחברי הכנסת (קובלנות)

מתפרסם בזה נוהל אתיקה לחברי הכנסת (קובלנות) שקיבלה ועדת האתיקה ביום ט"ז באדר א' התשמ"ו (25 בפברואר 1986). בהתאם לסעיף 22 לכללי האתיקה לחברי הכנסת, קובעת ועדת האתיקה לאמור:

פרק א': הליכי הטיפול בקובלנה נגד חבר הכנסת

1. **הרשות להגיש קובלנה**
כל אדם רשאי להגיש לוועדת האתיקה של הכנסת (להלן - ועדת האתיקה) קובלנה נגד חבר הכנסת בשל הפרת כללי אתיקה של חברי הכנסת או אי קיומו.
2. **תוכן קובלנה**
(א) קובלנה תהיה בכתב ויצוינו בה שם הקובל, תיאורו, מקום מגוריו, מענו להמצאת מסמכים ופירוט העובדות הנטענות; הקובלנה תיחתם בחתימת ידו של הקובל.
(ב) הראיות שעליהן סומכת הקובלנה יתוארו בה או יצורפו אליה.
3. **רישום ואישור קבלת קובלנות**
מזכירות ועדת האתיקה תרשום קובלנה שהוגשה בפנקס הקובלנות ותאשר לקובל, בכתב, את דבר קבלת הקובלנה.
4. **ייעוץ משפטי**
יושב ראש ועדת האתיקה יעביר כל קובלנה לחוות דעת היועץ המשפטי של ועדת האתיקה.
5. **אימות פרטים**
יושב ראש ועדת האתיקה וכן הוועדה, רשאים לדרוש מהקובל -
(1) פרטים נוספים;
(2) תצהיר לאימות פרטי הקובלנה.

5א. המצאת העתק קובלנה לנקבל (תיקון התש"ס)
יושב ראש ועדת האתיקה, לאחר התייעצות עם היועץ המשפטי לוועדה, רשאי להמציא העתק מהקובלנה לחבר הכנסת הנקבל בצירוף כל המסמכים הנוגעים לענין, וליתן לו הזדמנות להשיב בכתב על הקובלנה, זמן סביר לפני מועד כינוס הוועדה לדיון בקובלנה; החליט יושב ראש הוועדה להביא את הקובלנה בפני ועדת האתיקה, ולא דחתה הוועדה את הקובלנה על הסף, תמציא הוועדה העתק הקובלנה לנקבל, ותפעל כאמור לעיל.

6. דחיית קובלנה על הסף (תיקון התש"ס)
(א) סבר יושב ראש ועדת האתיקה, לאחר התייעצות כאמור בסעיף 5א, כי יש מקום להציע לוועדה לדחות את הקובלנה על הסף, יביא את הקובלנה לדיון בוועדת האתיקה.

(ב) ועדת האתיקה רשאית לדחות קובלנה על הסף אם לדעתה נתקיים אחד מאלה:

- (1) אין לקובלנה בסיס סביר בעובדות או בראיות;
- (2) הקובלנה קנטרנית או טרדנית על פניה;
- (3) אין בבירור הקובלנה ענין לציבור.

7. המצאת העתק קובלנה לנקבל (תיקון התש"ס)

8. חזרה מקובלנה
חזר קובל מקובלנתו רשאית הוועדה להמשיך ולדון בקובלנה אם לדעתה יש לכאורה פגיעה בכללי האתיקה וענין לציבור המצדיק המשך הבירור.

9. תיק קובלנה
עותק מן הקובלנה וכן מסמכים נוספים שהוגשו והתקבלו בנושא הקובלנה יצורפו לפרוטוקול המתנהל בישיבת הוועדה שבה מתקיים הדיון בקובלנה ויהיו חלק מתיק הקובלנה.

פרק ב': הדיון בקובלנה

10. מועד הדיון בקובלנה
ועדת האתיקה תדון בקובלנה תוך 30 ימים מיום הגשתה, במועד שקבע יושב ראש הוועדה; יושב ראש הוועדה רשאי לקבוע מועד מאוחר יותר לכך אם לדעתו קיימות נסיבות המצדיקות זאת.
11. רציפות הדיון
החל הדיון בקובלנה, תקיים ועדת האתיקה את הדיון בה ככל האפשר ברציפות.
12. מנין נוכחות בדיון ובהצבעות
(א) הוועדה תדון בקובלנה רק אם נכחו בדיון שלושה מחברי הוועדה לפחות.
(ב) נבצר מחבר הוועדה להשתתף בדיון, או שאין הוא יכול להשתתף בו מאחר שהקובלנה שבה דנים מכוונת נגדו, יפנה יושב ראש הוועדה ליושב ראש הכנסת בבקשה למנות חבר אחר שיצטרף לוועדה לצורך הדיון בקובלנה.
(ג) בכל החלטה בנוגע לקובלנה, תכריע הוועדה ברוב קולות של כל חבריה.
(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), החלטה כי חבר הכנסת הפר או לא קיים את כללי האתיקה והחלטה להטיל על חבר הכנסת אמצעי כאמור בסעיף 20 לכללי האתיקה, תתקבל רק אם התקיים אחד מאלה:
(1) ההחלטה התקבלה ברוב קולות חברי ועדת האתיקה, ובלבד שבעת ההצבעה נכחו כל חברי הוועדה;
(2) בישיבה אחת של ועדת האתיקה שבה השתתפו שלושה מחברי הוועדה בלבד ובישיבה נוספת שבה השתתפו שלושה מחברי הוועדה ובהם החבר שלא השתתף בישיבה הראשונה, הצביעו כולם בעד ההחלטה.

(3) בשלוש ישיבות של ועדת האתיקה השתתפו אותם שלושה מחברי הוועדה, ובשלושתן הצביעו כולם בעד ההחלטה, ובלבד שלפני הישיבה השלישית ניתנה לחבר הוועדה שנעדר משתי הישיבות הראשונות הודעה על תוצאות ההצבעה בהן ועל כוונה להעמיד את ההחלטה להצבעה סופית בישיבה השלישית.

13. (א) הוועדה רשאית, על פי הצעת חבר הוועדה או על פי בקשת הנקבל, להזמין את הקובל לדיון בקובלנה ולבקשו להשיב על שאלות בעל פה או בכתב או להציג ראיות.

(ב) קובל אשר סירב, ללא הצדקה מספקת, להופיע או למלא אחר הוראות הוועדה, רשאית הוועדה להפסיק את הדיון בקובלנתו, למחוק את הקובלנה או לדחותה.

14. הוועדה רשאית להזמין עובד המדינה באמצעות השר הממונה עליו. **הזמנת עובד המדינה**

15. (א) הוועדה תזמן את חבר הכנסת הנקבל להופיע לפנייה ולהשמיע את תגובתו על הקובלנה; הודעה בדבר ההזמנה לדיון תימסר לחבר הכנסת, לא יאוחר משבועיים לפני מועד הישיבה.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאית הוועדה, בנסיבות מיוחדות שיירשמו, למסור לחבר הכנסת הנקבל את ההודעה בדבר ההזמנה לדיון בתוך תקופה קצרה מזו שבסעיף קטן (א), ובלבד שההודעה תימסר לא יאוחר מ-24 שעות לפני מועד הישיבה.

16. לא תתקבל החלטה בקובלנה, אלא לאחר שניתנה לחבר הכנסת הנקבל הזדמנות נאותה להופיע בפני הוועדה ולסתור את הקובלנה וכן להמציא לוועדה את כל המסמכים הדרושים להגנתו; אולם רשאית הוועדה להכריע בדבר הקובלנה, אם הומצאה לחבר הכנסת הזמנה לדיון והוא סירב להופיע בפני הוועדה מבלי שנתן לכך צידוק סביר; כן רשאית הוועדה שלא להזמין את חבר הכנסת הנקבל, אם הגיעה למסקנה שמן הראוי לדחות את הקובלנה.

זכות
השמיעה
(תיקון
התשס"א)

17. בכל ענין שאין לגביו הוראה מפורשת בנוהל זה תנהג ועדת האתיקה בדרך שנראית לה צודקת ויעילה.

סדרי דין
וגביית
ראיות

פרק ג': החלטת הוועדה

18. בתום הדיון בקובלנה, תתן ועדת האתיקה את החלטתה; הוועדה תפרט בהחלטתה את ממצאיה העובדתיים ואם מצאה שחבר הכנסת הפר או לא קיים כלל אתיקה, תציין את הכלל שהופר או לא קיים וכן את האמצעי שהוטל עליו.

תוכן
ההחלטה

נוהל אתיקה לחברי הכנסת (התנהגות במליאה ובוועדות)

מתפרסם בזה נוהל אתיקה לחברי הכנסת (התנהגות במליאה ובוועדות) שקיבלה ועדת האתיקה ביום ז' בטבת התשנ"ז (17 בדצמבר 1996). בהתאם לסעיף 22 לכללי האתיקה לחברי הכנסת, קובעת ועדת האתיקה לאמור:

פרק א': כללי

1. (א) נוהל זה יחול על פניות יושב ראש הכנסת אל ועדת האתיקה לפי אחד הסעיפים 70, 72 או 103 לתקנון הכנסת ועל ערעורי חברי הכנסת בפני ועדת האתיקה, לפי סעיף 71א או 103 לתקנון.

תחולה

(ב) על קובלנות אחרות הנוגעות להתנהגות חבר הכנסת במליאת הכנסת או בוועדה מוועדות הכנסת, יחולו הוראות נוהל אתיקה לחברי הכנסת (קובלנות).

פרק ב': הליכי הטיפול בפניית יושב ראש הכנסת

2. **פניית יושב ראש הכנסת** (א) יושב ראש הכנסת, בפנותו אל ועדת האתיקה לפי סעיף 70 או 72 לתקנון הכנסת, יצרף לפנייתו את הפרוטוקול הסטינוגרפי הכולל את פרטי האירוע בגינו הוצא חבר הכנסת משיבת הכנסת (להלן - חבר הכנסת הנקבל).

(ב) יושב ראש הכנסת, בפנותו אל ועדת האתיקה לפי סעיף 103 לתקנון הכנסת, יצרף לפנייתו את פניית יושב ראש הוועדה אליו, ובמידת האפשר - את פרוטוקול הוועדה הכולל את פרטי האירוע בגינו הוצא חבר הכנסת משיבת הוועדה (גם הוא להלן - חבר הכנסת הנקבל).

3. **זימון חבר הכנסת הנקבל** יושב ראש ועדת האתיקה ימציא לחבר הכנסת הנקבל את פניית יושב ראש הכנסת והחומר שצורף אליה ויזמנו לדיון בוועדת האתיקה.

פרק ג': הדיון בפניית יושב ראש הכנסת

4. **מועד הדיון בקובלנה** ועדת האתיקה תדון בקובלנה תוך ארבעה עשר ימים מיום הגשתה, ובפגרת הכנסת - תוך חודש ימים מהגשתה, במועד שקבע יושב ראש הוועדה; יושב ראש הוועדה רשאי לקבוע מועד מאוחר יותר לכך, אם לדעתו קיימות נסיבות המצדיקות זאת.

5. **רציפות הדיון** החל הדיון בקובלנה, תקיים ועדת האתיקה את הדיון בה ככל האפשר ברציפות.

מנין 6. (א) הוועדה תדון בקובלנה רק אם נכחו בדיון שלושה מחברי הוועדה לפחות.

(ב) נבצר מחבר הוועדה להשתתף בדיון או שאין הוא יכול להשתתף בו מאחר שהוא הנקבל, יפנה יושב ראש הוועדה ליושב ראש הכנסת בבקשה למנות חבר אחר לוועדה, לצורך הדיון בפניה.

(ג) בכל החלטה הנוגעת לקובלנה, תכריע הוועדה ברוב קולות של כל חבריה.

7. **הזמנת היושב ראש**
הוועדה רשאית, על פי הצעת חבר הוועדה או על פי בקשת חבר הכנסת הנקבל, להזמין את יושב ראש הישיבה או יושב ראש הוועדה שממנה הוצא חבר הכנסת, לדיון בקובלנה; ביקש יושב ראש הישיבה או יושב ראש הוועדה לזמנו לדיון - תזמנו הוועדה.

8. **זכות השמיעה**
(א) לא תתקבל החלטה מסכמת בפניית יושב ראש הכנסת, אלא לאחר שניתנה לחבר הכנסת הנקבל הזדמנות נאותה להופיע בפני הוועדה ולהשמיע את דבריו; אולם רשאית הוועדה להכריע בפניית יושב ראש הכנסת, אם הומצאה לחבר הכנסת הזמנה לדיון והוא סירב או נמנע להופיע בפני הוועדה, מבלי שנתן לכך צידוק סביר.

(ב) חבר הכנסת הנקבל יהיה רשאי להביא ראיות להוכחת טענה כי האמור בפרוטוקול אינו מדויק, או כי לא התנהג באופן שיוחס לו, אך הוא לא יהיה רשאי להזמין את יושב ראש הישיבה שהוציאו ממליאת הכנסת או מוועדת הכנסת, אלא באישור הוועדה.

פרק ד': החלטת הוועדה

9. **החלטת הוועדה**
(א) בתום הדיון בפניית יושב ראש הכנסת, תיתן ועדת האתיקה את החלטתה, תודיע עליה ליושב ראש הכנסת ותניחה על שולחן הכנסת; היתה הפניה לוועדה לפי סעיף 103 לתקנון הכנסת, תודיע הוועדה על כך גם ליושב ראש הוועדה אשר ממנה הוצא חבר הכנסת.

(ב) החליטה הוועדה להרחיק את חבר הכנסת הנקבל משיבות הכנסת, תודיע לו על זכותו לערער על ההחלטה בהתאם להוראות סעיף 73 לתקנון הכנסת.

ביצוע 10. (א) החליטה הוועדה על אחד הצעדים המנויים בסעיף 70(ג)(3) עד (5) לתקנון הכנסת, יעביר יושב ראש הכנסת את החלטתה לסגניו ולמזכיר הכנסת, לשם ביצועה בהתאם.

(ב) החליטה הוועדה להרחיק את חבר הכנסת הנקבל משיבות ועדה של הכנסת, יפעל יושב ראש הוועדה בה מדובר בהתאם.

פרק ה': הדיון בערעור חבר הכנסת

הגשת ערעור 11. (א) חבר הכנסת המערער על שלילת זכותו לקבל רשות דיבור במליאה, על פי סעיף 71א(ב) לתקנון הכנסת, יגיש את ערעורו באמצעות יושב ראש הכנסת.

(ב) יושב ראש הכנסת יעביר את הערעור להערותיו של יושב ראש הישיבה אשר נטל מחבר הכנסת את רשות הדיבור, וזה רשאי להגיב על הערעור, בכתב, בתוך שלושה ימי ישיבות של הכנסת, או לבקש מהוועדה כי תזמנו לדיון בערעור.

(ג) יושב ראש הכנסת יעביר את הערעור לוועדת האתיקה, בתום המועד לקבלת תגובתו של יושב ראש הישיבה, בצירוף התגובה, אם הוגשה.

הגשת ערעור 12. (א) חבר הכנסת המערער על הוצאתו מהישיבה, לפי סעיף 103ה לתקנון הכנסת, יגיש את ערעורו באמצעות יושב ראש הוועדה שהוציאו מהישיבה.

(ב) יושב ראש הוועדה יעביר את הערעור לוועדת האתיקה, עם או בלי תגובתו, בתוך שלושה ימי ישיבות של הכנסת, ורשאי הוא לבקש מהוועדה כי תזמנו לדיון בערעור; לא העביר יושב ראש הוועדה את הערעור אל ועדת האתיקה כאמור, רשאי חבר הכנסת שהוצא לפנות במישרין אל ועדת האתיקה, ורואים את יושב ראש הוועדה כמי שוויתר על זכותו להגיב.

מנין 13. (א) הוועדה תדון בערעור רק אם נכחו בדיון שלושה מחברי הוועדה לפחות.
(ב) נבצר מחבר הוועדה להשתתף בדיון, או שאין הוא יכול להשתתף בו מאחר שהוא המערער, יפנה יושב ראש הוועדה ליושב ראש הכנסת בבקשה למנות חבר אחר לוועדה, לצורך הדיון בערעור.
(ג) בכל החלטה הנוגעת לערעור, תכריע הוועדה ברוב קולות של כל חבריה.

הדיון בוועדה 14. הוועדה רשאית לקבל ערעור לפי סעיף 71א או לפי סעיף 103ה, גם שלא בנוכחות המערער; ואולם, אם ביקש יושב ראש הישיבה או יושב ראש הוועדה לזמנו לדיון בוועדה, יתקיים הדיון בנוכחות המערער.

החלטת הוועדה 15. בתום הדיון בערעור, תיתן ועדת האתיקה את החלטתה, תודיע עליה ליושב ראש הכנסת ותניחה על שולחן הכנסת; היה הערעור לוועדה לפי סעיף 103 לתקנון הכנסת, תודיע הוועדה על כך גם ליושב ראש הוועדה אשר ממנה הוצא חבר הכנסת.

**החלטת ועדת האתיקה בענין קבלת תרומות למימון הגנה משפטית
ועזרה רפואית
מיום כ"ו בניסן התשנ"ז - 1.7.1997**

כללי

חבר הכנסת נזקק לעתים, ככל אדם, לסיוע כספי, לשם מימון הגנתו המשפטית או לשם השגת טיפול רפואי יקר שהוא או בני משפחתו נצרכים לו. מחד גיסא נשמעת הטענה כי אל לו לחבר הכנסת לנצל את מעמדו לשם השגת תרומות כלשהן, ואולם - מאידך גיסא - מדוע זה ייגרע חלקו של חבר הכנסת מחלקו של כל אדם הנקלע למצוקה ונזקק לעזרה? החלטה זו יוצאת מהנחה שלא ניתן להתעלם ממצויאות הכופה גם על חבר הכנסת להיזקק, במקרים מסוימים, לקבלת תרומות, ועם זאת היא באה לתחום ולהנחות את חברי הכנסת בנושא זה, לבל ייכשלו ח"ו.

אין ההחלטה עוסקת בקבלת תרומות לצורך פעילותו השוטפת של חבר הכנסת או לשם קידום מועמדותו לתפקידים שונים, נושא המוסדר חלקית בחוק המפלגות. ההחלטה אף אינה מתיימרת לבוא במקום הוראות חוק העונשין הנוגעות לאיסור קבלת שוחד, או במקום הוראות חוק שירות הציבור (מתנות), המסדירות את הנושא של קבלת מתנות על ידי עובד הציבור "באשר הוא עובד הציבור". הפרתן של הוראות אלו היא ענין ליועץ המשפטי לממשלה ולא לכנסת. החלטה זו מתייחסת אך ורק לשאלה האתית של קבלת תרומות כנ"ל על ידי חבר הכנסת, וזאת בהנחה שקבלת אותן תרומות, למימון ההגנה במשפט פלילי או לשם השגת טיפול רפואי, איננה מהווה, בנסיבותיה, עבירה על הוראות כל דין.

בכל מקום בו ידובר בהמשך על "תרומות", הכוונה היא אך ורק לתרומות לשם מימון הגנה משפטית או טיפול רפואי.

אופן קבלת תרומות

אין אנו רואים לאסור על חבר הכנסת לקבל תרומות באופן ישיר, אך אנו בדעה כי הדרך הנאותה לאיסוף תרומות, היא על ידי עמותה שתוקם על פי חוק העמותות, וחבר הכנסת עצמו לא יהיה חבר בה. העמותה, היא שתעסוק במלאכת איסוף התרומות וכל הקשור בכך, והיא שתשלם את הוצאות ההגנה המשפטית או הטיפול הרפואי, נציין כי הוועדה נזקקה כבר בעבר לסוגיה זו, ועיקרי הדברים נקבעו כבר בכנסת ה-12.

העמותה תפעל על פי הכללים הבאים:

- (1) לא יוקמו דוכנים להתרמה ולא יישלחו מתרימים לבתים, אלא ייפתחו חשבון או חשבונות בנק שאליהם יתבקשו התורמים להעביר תרומותיהם;
- (2) הפניה לתורמים תיעשה באמצעות מודעות בעתונות או מכתבים אישיים;

(3) כאשר התרומה המבוקשת היא לצורך מימון הגנה משפטית, לא יהיה בנוסח הפניות לתורמים משום הטלת דופי ברשויות המדינה ולא תיוחס להם כוונת רדיפה כנגד חבר הכנסת או האשמות כיו"ב;

(4) העמותה תודיע מראש, כי עם סיום ההליכים המשפטיים היא תתפרק, ויתרת הכספים - אם יהיו - יימסרו למטרה ציבורית שתצויין; לכשתתפרק העמותה, תפרסם בעתונות דו"ח בהתאם;

אשר לחבר הכנסת עצמו, עליו להימנע מקבלת תרומה כל שהיא, בין במישרין ובין באמצעות העמותה, כאשר קיים חשש כלשהו לאפשרות של ניגוד ענינים; כמו כן על חבר הכנסת לעקוב אחר רשימת התורמים וגובה התרומות, ובמידת הצורך, לבקש החזרת תרומות שאינן עומדות במבחנים שלעיל, לתורמים.

החלטת ועדת האתיקה בענין קבלת מתנות וטובות הנאה בידי חברי הכנסת מיום ל' בשבט התשס"ב - 12.2.2002

א. טובות הנאה - עקרונות

- (1) חבר הכנסת הינו עובד הציבור. ככזה חלות עליו, בין היתר, נורמות התנהגות ראויה במסגרת אתיקה, שיש באי קיומן טעם לפגם.
- (2) ציבור האזרחים רשאי לדרוש מחברי הכנסת שהיושרה שלהם כנבחרי הציבור תהיה ללא דופי. חברי הכנסת חייבים לעמוד בדרישה ציבורית זו.
- (3) לפיכך, חברי הכנסת ינהגו באופן שלא יעמיד במבחן את היושרה שלהם כנבחרי הציבור ולא יפגעו באמון הציבור ביושרה זו.
- (4) אשר על כן, חברי הכנסת יסרבו לקבל טובת הנאה כלשהי, במישרין או בעקיפין, העלולה להתפרש בעיני הבריות כנסיון להשפיע על הדרך שבה ימלאו את תפקידם הציבורי.

(5) חברי הכנסת יהיו רגישים גם לכל חשש של מראית עין של נסיון להשפיע עליהם באמצעות טובת הנאה כלשהי.

ב. קבלת טובת הנאה

(1) חבר הכנסת לא יקבל, לעצמו או לקרובו, טובת הנאה בקשר למילוי תפקידו, או בשל היותו חבר הכנסת.

(2) לענין זה -

"קרוב" - בן זוג של חבר הכנסת, הורה, צאצא, אח ובן זוגו של כל אחד מאלה וכן כל קרוב משפחה שפרנסתו על חבר הכנסת;

"טובת הנאה" - כסף, שווה כסף, נכס, מוצר, שירות או טובת הנאה אחרת, ובכלל זה -

(א) תלושי קניה ומתנות לחגים או לציון אירועים מיוחדים;

(ב) הזמנות, כרטיסי מנוי או כרטיסים לאירועים או למתקנים שהכניסה אליהם היא בתשלום (כגון מתקני ספורט ובילוי, חדר כושר, מוזיאונים, מסעדות, בתי מלון, הצגות, קונצרטים וכיוצא באלה);

(ג) הנחות בקשר לרכישת מצרך או קבלת שירות מעבר להנחה המקובלת לגבי כלל הציבור, או שדרוג מצרך או שירות מעבר לרמה לגביה ניתן תשלום (למשל החלפת מכשירי הטלפון הסלולארי מעבר למה שניתן לכלל הציבור);

(ד) השתלמות על חשבון גופים עסקיים וגופים אחרים שאינם הכנסת, שלא באישור ועדת האתיקה.

ג. סייגים לאיסור קבלת טובת הנאה

טובות ההנאה המנויות להלן לא ייחשבו כטובת הנאה שאסור לקבלה:

(1) השתתפות ללא תמורה באירועים המפורטים להלן, הכרוכים לגבי כלל הציבור בתשלום, אליהם הוזמן חבר הכנסת בתוקף תפקידו:

(א) אירוע ממלכתי או אירוע בעל אופי ציבורי-רשמי (כגון אירוע לציון מאורעות בתולדות המדינה);

(ב) אירוע שהכנסותיו מיועדות למטרה ציבורית;

- (ג) אירוע פומבי (כגון אירוע ספורט או תרבות) בו משמש חבר הכנסת אורח כבוד;
- (ד) אירועי תרבות, השתלמויות או ימי עיון שבהם משתתף חבר הכנסת כמרצה או כדובר.
- (2) השתתפות באירועים המפורטים להלן, שאינם כרוכים בתשלום, אליהם הוזמן חבר הכנסת בתוקף תפקידו:
- (א) אירוע חגיגי של מוסדות, מפעלים או בתי עסק;
- (ב) שמחות בעלות אופי משפחתי כגון בר מצווה או חתונה;
- (3) קבלת מתנה שנהוג לתיתה, לרגל מאורע חגיגי של חבר הכנסת (כגון בר מצווה או חתונה) או של קרובו;
- (4) קבלת מתנה סמלית הניתנת לשם פרסומת או מטעמי נימוס;
- (5) קבלת מתנה מחברים לעבודה או קבלת פרס על הישגים, אם ניתן להעניקו פומבי בדרך שנקבעה בתקנות לפי חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979.

ד. דינה של טובת הנאה אסורה

- (1) ניתנה לחבר הכנסת טובת הנאה אסורה והוא לא החזירה לנותן, תקום טובת ההנאה לקנין הכנסת.
- (2) חבר הכנסת שקיבל טובת הנאה וברצונו להחזיק בה ולא להעבירה לכנסת, יפנה לקבלת היתר לוועדת ההיתרים לפי חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979.

החלטות נוספות של ועדת האתיקה בענין קבלת מתנות וטובות הנאה בידי חברי הכנסת

1. ביום א' בתמוז התשס"ב (11 ביוני 2002) דנה ועדת האתיקה בנושא קבלת ספרים על ידי יושב ראש הכנסת וחברי הכנסת.
- החלטת הוועדה:**

ככלל, הוועדה איננה רואה בקבלת ספרים מגופים שונים ענין האסור מתוקף איסור קבלת טובת הנאה. על כן, אין הוועדה מוצאת לנכון להוציא כללים והנחיות בנושא זה. הוועדה משאירה לשיקול דעתו של כל חבר כנסת מתי לדחות ומתי לקבל ספר ו/או סדרת ספרים מגוף כלשהו וזאת בהתחשב בשווי מתנה ו/או חשש לניגוד ענינים.

2. ביום י"ז בתמוז התשס"ד (6 ביולי 2004) דנה ועדת האתיקה בענין השתתפות חברי הכנסת באירועי תרבות שבסיומם נערך דיון בנוכחות הקהל.

החלטת הוועדה:

אם מדובר בהצגה או באירוע תרבות אחר שלנושאו יש זיקה ישירה לאופי עבודתם ולתפקידם של חברי הכנסת והם הוזמנו לאירוע זה, למעשה, בתוקף תפקידם - אין המדובר בטובת הנאה שאסור לקבלה, גם אם לגבי כלל הציבור הכניסה לאירוע מסוג זה כרוכה בתשלום.

החלטת ועדת האתיקה בענין מימון נסיעות לחו"ל של חברי הכנסת מיום ל' בשבט התשס"ב - 12.2.2002

מבוא

חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979, החל גם על חברי הכנסת, אוסר על עובד הציבור קבלת מתנה, דהינו קבלת "נכס שלא בתמורה או שירות או טובת הנאה אחרת שלא בתמורה". הפרת הוראות החוק האמור מהווה עבירה פלילית.

כלל 4 לכללי האתיקה של חברי הכנסת קובע כי חבר הכנסת לא יקבל, במישרין או בעקיפין, הנאה חומרית בעד מעשה שעשה, בכנסת או מחוץ לה, בתפקידו או במעמדו כחבר הכנסת.

בנוסף לכך, קובע כלל 5 לכללי האתיקה כי לא יהיה לחבר הכנסת במילוי תפקידו ענין אישי, וכן כי לא יהיה לחבר הכנסת ניגוד ענינים בין מילוי תפקידו לבין ענינו האישי.

כלל 14 לכללי האתיקה, כפי שתוקן בינואר 2002, אוסר על חבר הכנסת קבלת תשלום בעד הרצאות או הופעות בחו"ל.

כמו כן אוסר כלל זה קבלת תשלום על ידי חבר הכנסת אם נסע לחו"ל בשליחות ממלכתית או בשליחות מוסד ציבורי.

מימון נסיעה לחו"ל לחבר הכנסת יכול להיחשב כמתן הנאה חומרית כאמור בכלל 4 לכללי האתיקה, שמטרתו להשפיע על שיקול דעתו של חבר הכנסת במהלך פעילותו ולעתים אף כמתנה האסורה לפי חוק שירות הציבור (מתנות).

מאידך, אין ספק כי ישנה חשיבות רבה לנסיעות לחו"ל של חברי הכנסת לצורך שמירה על קשרים עם מדינות אחרות, הסברה והעלאת קרנה של מדינת ישראל בעיני מדינות וגופים שונים בעולם. ברוח האמור לעיל, יש להתייחס לסוגים השונים של נסיעות לחו"ל של חברי הכנסת כמפורט בהחלטה זו.

1. הצטרפות חברי הכנסת לנסיעותיהם של שרים

- 1.1 על פי החלטת ועדת האתיקה מיום 21.7.93, מינוי של חברי הכנסת בידי הממשלה או שר משריה לתפקידים שונים, יוצר אפשרות של ניגוד ענינים, פגיעה בעקרון הפרדת הרשויות, חשש לפגיעה בעצמאותם של חברי הכנסת, סכנה של התערבות שיקולים זרים בתפקידי הביקורת המוטלים עליהם ופגיעה בתדמית הכנסת כגוף שתפקידו לבקר את הממשלה. לפיכך, קבעה הוועדה, כי חבר הכנסת לא יקבל מינוי ממשלתי, אלא אם ראתה ועדת האתיקה טעם מיוחד לאשר מינוי כאמור.
- 1.2 ועדת האתיקה החליטה כי הצטרפות חבר הכנסת אל שר היוצא לחו"ל, כמוה כמינוי זמני לתפקיד של חבר במשלחתו של השר, ועל כן נדרש אישורה של הוועדה לנסיעה מסוג זה.
- 1.3 שר המבקש לצרף לנסיעתו חבר הכנסת, יפנה בכתב מבעוד מועד אל ועדת האתיקה, וינמק בקשתו.
- 1.4 צירופם או שיגורם של חברי הכנסת לנסיעות מסוג זה צריך שייעשה על בסיס כישוריהם האישיים ולא דווקא לפי השתייכותם המפלגתית.
- 1.5 מימון הנסיעה יהיה על ידי המשרד הממשלתי הנוגע בדבר.

2. שליחות מטעם ה"בונדס" בארה"ב

- 2.1 ככלל, אין מניעה לנסיעה של חבר הכנסת לחו"ל בשליחות מטעם ה"בונדס", אולם נסיעה כזו אינה יכולה להיחשב כנסיעה בשליחות הכנסת. ה"בונדס" יכול להסתייע גם בחברי הכנסת לשעבר וכן לכוון את הנסיעות לפגרות הכנסת. בכל מקרה אין מדובר באירועים בהם רואה הכנסת חובה לעצמה להיות מיוצגת, גם במהלך כנסי הכנסת.

2.2 נסיעה מסוג זה של חבר הכנסת טעונה אישור מראש של ועדת האתיקה.

3. השתתפות במשלחות מטעם הכנסת

3.1 אין מניעה להשתתפותו של חבר הכנסת במשלחת מטעם הכנסת, לרבות נסיעות לכינוסים של גופים פרלמנטריים כגון I.P.U, אונס"קו, מועצת אירופה וכיוצא באלה.

3.2 מימון הנסיעה יהיה על ידי הכנסת.

3.3 השתתפות במשלחות מטעם הכנסת אינה טעונה אישור של ועדת האתיקה.

4. נסיעות לחו"ל של חברי הכנסת שלא במסגרת משלחות מטעם הכנסת

כל סוגי הנסיעות לפי סעיף זה טעונות אישור מראש של ועדת האתיקה.

4.1 בהזמנת מדינה זרה ובמימונה

אם ראתה ועדת האתיקה כי ההזמנה קשורה באופן ישיר לתפקידו של חבר הכנסת - אין מניעה להשתתפותו של חבר הכנסת בנסיעה מסוג זה. למשל: נסיעת יושב ראש ועדת העבודה והרווחה של הכנסת על פי הזמנה של משרד עבודה במדינה זרה.

4.2 בהזמנת אגודת ידידות בין ישראל ומדינה זרה

אין מניעה להשתתפותו של חבר הכנסת בנסיעה מסוג זה.

4.3 בהזמנת מוסד או גוף ציבורי ישראלי ובמימונו

באופן כללי, חל איסור על חבר הכנסת לקבל כל תמורה, ממוסד או מגוף ציבורי בו הוא חבר או שבראשו הוא עומד, לרבות נסיעה לחו"ל, בנסיבות בהן הנסיעה אינה באה כדי לקדם את מטרות הגוף הציבורי ואותן בלבד. אם הוכח להנחת דעתה של ועדת האתיקה כי הנסיעה באה כדי לקדם את מטרות הגוף המזמין, בין אם חבר הכנסת חבר בו ובין אם לאו - אין מניעה לאשר נסיעה מסוג זה, ובלבד שמתקיימים כל אלה:

- (א) חבר הכנסת לא מקבל תמורה מהגוף המזמין למעט החזר הוצאות ממשי (כרטיס טיסה, הוצאות לינה בבית מלון וכיוצא באלה); מובהר בזה כי בשום מקרה אין לאשר החזר גלובלי;
- (ב) אין חשש לניגוד ענינים בין פעילותו של חבר הכנסת לבין הגוף המזמין. הערה: במקרה של חשש לניגוד ענינים, למשל: חבר הכנסת שפעיל בהסתדרות המורים בישראל הנוסע לחו"ל מטעמה או חבר הכנסת הנוסע לחו"ל מטעם עמותה על מנת לסייע לה בגיוס תרומות בחו"ל - עליו להימנע בעתיד מהשתתפות בהצבעות הקשורות באופן ישיר לגוף שמימן את נסיעתו.

4.4 בהזמנת גוף עסקי ישראלי

נסיעה מסוג זה אסורה בהחלט.

5. השתתפות חברי הכנסת בסיורים לימודיים בחו"ל המאורגנים על ידי גופים ישראליים

- 5.1 נסיעות מסוג זה טעונות אישור מראש של ועדת האתיקה.
- 5.2 ועדת האתיקה לא תאשר נסיעות מסוג זה אלא אם כן הוכח להנחה דעתה כי ישנה חשיבות והצדקה לסיור.
- שיקולי ועדת האתיקה יהיו, בין היתר, האינטרס שיש לכנסת או לוועדה מוועדותיה בסיור וכן כי לא קיימת אפשרות ממשית של ניגוד ענינים.
- 5.3 לצורך קבלת ההחלטה של ועדת האתיקה צריכים להתקיים כל אלה:
- (א) הוגשה המלצה בכתב של הוועדה הנוגעת בדבר תוך פירוט שמותיהם של חברי הכנסת המיועדים לצאת לסיור;
- (ב) הוגשה תוכנית מפורטת של הסיור.
- 5.4 אם למזמינים אינטרס כלכלי כלשהו (למשל הזמנת חברי ועדת הכספים לסיור בחו"ל על ידי ארגון מגדלי הפרחים לצורך הכרת ענף יצוא זה) - ימומן הסיור על ידי הכנסת.

אם נראה על פני הדברים כי למזמינים אין אינטרס כלכלי ישיר (למשל הזמנה של התנועה לפלורליזם או התנועה למען חוקה בישראל או הזמנה של לשכת מסחר לקידום יחסי הסחר בין מדינת ישראל לבין מדינה זרה) - אין מניעה כי הסיוע ימומן על ידי הגוף המזמין.

5.5 יודגש כי בכל מקרה על חברי הכנסת המשתתפים בסיוע להימנע מניגוד ענינים בינם לבין המזמינים.

במקרה של חשש לניגוד ענינים על חברי הכנסת להימנע בעתיד מהשתתפות בהצבעות הקשורות באופן ישיר לגוף שמימן את נסיעתם.

6. השתתפות חברי הכנסת בסמינרים בחו"ל בכנסים בינלאומיים ובהשתלמויות הנערכות

על ידי גופים בינלאומיים

- 6.1 נסיעות מסוג זה טעונות אישור מראש של ועדת האתיקה.
- 6.2 אין מניעה לאשר נסיעות מסוג זה ובלבד שנתקיימו לגביהן כל אלה:
- (א) פעילותו של חבר הכנסת קשורה לנושא הסמינר, הכנס או ההשתלמות (למשל: השתתפות של יושב ראש הוועדה לאיתור רכוש יהודי בכנס בינלאומי בנושא רכוש יהודי-תרבותי);
- (ב) לחבר הכנסת יכולת לייצג בצורה הולמת את האינטרסים של המדינה בסמינר, בכנס או בהשתלמות.
- 6.3 מימון הנסיעה יהיה על ידי המשרד הממשלתי הנוגע בדבר, או על ידי הגוף המזמין, לפי הענין.

7. נסיעות חברי הכנסת לצורך מתן הרצאות או הופעות בחו"ל

- 7.1 לענין הסברת מדיניותה של ישראל, קיימת חשיבות לנסיעותיהם של חברי הכנסת לחו"ל לצורך מתן הרצאות או הופעות.
- 7.2 נסיעות מסוג זה טעונות אישור מראש של ועדת האתיקה.

7.3 בכפוף לאמור בכלל 14 לכללי האתיקה, האוסר על חברי הכנסת קבלת תשלום עבור הרצאות או הופעות כאמור - רשאי חבר הכנסת לקבל מן הגוף המזמין החזר הוצאות ממשי (כרטיסי טיסה, הוצאות לינה בבית מלון וכו') אך אין הוא רשאי לקבל החזר הוצאות גלובלי.

8. צירוף בני זוג של חברי הכנסת לנסיעה לחו"ל

אין מניעה שבני זוג של חברי הכנסת יצטרפו לנסיעות חברי הכנסת לחו"ל, אולם מובהר בזה כי בכל מקרה מימון הנסיעה של בן הזוג יהיה על ידי חבר הכנסת עצמו ולא על ידי הכנסת או הגוף המזמין, לפי הענין.

9. חויב במס הכנסה - לגבי חבר הכנסת הנוסע לחו"ל ולגבי בן זוגו המצטרף אליו

9.1 לגבי חבר הכנסת המוזמן

יש לראות בכיסוי ההוצאות של חבר הכנסת על ידי הגוף המזמין כ"הכנסת עבודה" של חבר הכנסת, לפי סעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה. יחד עם זאת, הואיל ומדובר למעשה בהוצאות שהן ל"נוחות המעביד" (הכנסת), דהינו הטבה שהיא תוצאת לוואי בלתי נמנעת ממילוי תפקידו של חבר הכנסת – נכנסות הוצאות אלא לגדר הסכומים המותרים בניכוי כהוצאה ולכן התוצאה הסופית היא שחבר הכנסת לא יחויב במס.

9.2 לגבי בן זוגו של חבר הכנסת

הואיל וכאמור בסעיף 8 לעיל מימון הוצאות של בן הזוג המצטרף לנסיעתו של חבר הכנסת צריך להיעשות על ידי חבר הכנסת - לא מתעוררת שאלת החיוב במס הכנסה לגבי בן הזוג.

10. אישור של ועדת האתיקה לנסיעה של חבר הכנסת

מובהר בזה כי אישור של ועדת האתיקה לפי החלטה זו, הנדרש במקרה שבו נסיעת חבר הכנסת איננה במסגרת משלחת מטעם הכנסת, מתייחס אך ורק לפן האתי של הנסיעה הממומנת על ידי גורמים מחוץ לכנסת.

אין באישור הוועדה כדי לחייב את הכנסת בתשלומים כלשהם הכרוכים בנסיעה כאמור (כגון תשלומי אש"ל, כיסוי ביטוחי וכיוצא באלה) ואין באישור כדי להטיל על הכנסת אחריות כלשהי עבור נסיעות שאינן מטעמה.

הבהרה בעניין אישור נסיעות לחו"ל מיום ה' בתמוז התשס"ה - 12.7.05

- (1) כל נסיעה לחו"ל של חבר הכנסת טעונה אישור מראש של ועדת האתיקה, למעט השתתפות במשלחת מטעם הכנסת ונסיעות במימון עצמי מלא.
מכן, שאין ליידע את הוועדה בדבר הנסיעה, אלא לבקש את אישורה.
- (2) פניה אל ועדת האתיקה לאישור נסיעה, תהיה בכתב ותחתם על ידי חבר הכנסת. בבקשה יש לפרט את מטרת הנסיעה, פרטי הגוף שמממן את הוצאות הנסיעה ומהות פעילותו של אותו גוף. לפניה יש לצרף את ההזמנה ולהעבירה לוועדה באמצעות מנהלת הוועדה.
- (3) יש להעביר את הפניה פרק זמן סביר מראש, אשר יאפשר לוועדה להתכנס ולדון בה. מקרים חריגים בלבד יידונו בסבב טלפוני בין חברי הוועדה ויאושרו רק אם היתה הסכמה של כל חברי הוועדה למתן האישור ללא התכנסות.

הבהרה בעניין מימון נסיעות לחו"ל של חברי הכנסת מיום י"ד בסיון התשס"ה - 21.6.05

חלק ניכר מהגופים המקיימים מפעלים שונים לטובת הציבור, או הפועלים בדרך אחרת לקידום מטרות ציבוריות, נתמכים ע"י אנשי עסקים וחברות, המאפשרים בפועל את פעילותם הברוכה. עם זאת, קיים קושי באישור נסיעות לחו"ל לצורך השתתפות בארועים של אותם גופים, גם אם מטרת הארועים הינה חשובה ביותר, כשההזמנה להם נעשית על ידי הגורם העסקי התומך באותו גוף. לפיכך, ועדת האתיקה מבקשת להבהיר, כי תוכל לאשר פניות לנסיעות לחו"ל לפי סעיף 4.3 להחלטת ועדת האתיקה בענין מימון נסיעות לחו"ל של חברי הכנסת, רק אם ההזמנה היא של המוסד או של הגוף הציבורי, ולא מטעם אנשי העסקים או הגופים העסקיים.

נספח ג'

התיקונים הנדרשים בחקיקה

חוק-יסוד: הכנסת

הנושא	הסעיף בחוק היסוד	הסעיף בכללים המוצעים
סייגים לבחירת יו"ר הכנסת או סגן ליו"ר	20(ב)	73

חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951

הנושא	הסעיף בחוק	הסעיף בכללים המוצעים
תקופת היעדרות - קיצורה	13ד(א)(2)	8
עיסוק נוסף - עיסוק מותר, סייגים לעיסוק מותר	13א	33, 34, 35, 36
תפקיד נבחר או ניהולי	13א1, 14א	37
תקופת מעבר לח"כ חדש - המשך עיסוק בשכר	13א(ה)	39
הרכב ועדת האתיקה	13ד(ב)	94

עיצומים	13ד(ד)	120, 119, 118
---------	--------	---------------

חוק הכנסת, התשנ"ד-1994

נציגי הכנסת בוועדות מינויים	6	75, 74, 73
השעיה/העברה מכהונה של יו"ר הכנסת או סגן ליו"ר	7	75, 74

תקנון הכנסת

הנושא	הסעיף בתקנון	הסעיף בכללים המוצעים
סייג לבחירת חה"כ לתפקיד מיוחד	1א, 10א, 74 ג, 74	73
סייג להמשך כהונה בתפקיד מיוחד	3א, 10ב, 10 ג, 74	75, 74
נושאי תפקידים נוספים	10	76
סייג למינוי ולכהונה של חבר ועדת האתיקה	10	95
עיצומים	70(ג), 72(ב), 103(ב)	118
ערעור/דיון נוסף	71א, 73	113